

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

समाज कल्याण आयुक्तालय, ३, चर्च रोड, पुणे- ४११ ००१.

दूरध्वनी क्रमांक ०२०-२६१२७५६९ / ०२०-२६१३७९८६

ई-मेल-fs.directorsw@gmail.com

अनुसूचित जातीच्या मुला-मुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहु महाराज शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत शिष्यवृत्ती निवडीसाठी सन २०१९-२०२० करिता पात्र विद्यार्थ्यांकडून अर्ज मागविण्यात येत आहेत.

“जाहिरात”

महाराष्ट्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागामार्फत प्रतीवर्षी अनुसूचित जाती, नवबौध्द प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना परदेशामध्ये विशेष अध्ययन करण्यासाठी प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यात येते.

सन २०१९-२०२० या शैक्षणिक वर्षाकरिता पात्र विद्यार्थ्यांकडून परदेश शिष्यवृत्तीसाठी अर्ज मागविण्यात येत आहेत.

योजनेचे नांव :-

अनुसूचित जातीच्या मुला-मुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहु महाराज शिष्यवृत्ती योजना.

योजनेचा उद्देश :-

अनुसूचित जातीच्या प्रवर्गातील मुला-मुलींना परदेशात पदव्युत्तर पदवी, पदव्युत्तर पदविका आणि संशोधनात्मक अभ्यासक्रमाचे (पी.एच.डी.) विशेष अध्ययन करण्यासाठी आर्थिक मदत देणे.

योजनेची व्याप्ती :-

महाराष्ट्रातील अनुसूचित जातीच्या प्रवर्गातील पदव्युत्तर पदवी आणि पी.एच.डी.साठी अद्ययावत QS World University Ranking ३०० च्या आतील परदेशातील शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेश घेणाऱ्या ७५ विद्यार्थ्यांना ही शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यात येईल.

योजनेच्या अटी व शर्ती :-

१. विद्यार्थी अनुसूचित जाती व नवबौध्द समाजातील महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा.

२. विद्यार्थ्यांना परदेशातील अद्ययावत QS World University Ranking ३०० च्या आत असलेल्या शैक्षणिक संस्था / विद्यापीठामध्ये प्रवेश मिळालेला असावा.
३. परदेशातील विद्यापीठ / शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेश घेणारा विद्यार्थी हा पुर्णवेळ विद्यार्थी म्हणून प्रवेशित असावा.
४. Executive पदव्युत्तर पदवी किंवा Executive पदवीत्तर पदवीका व अर्धवेळ अभ्यासक्रमास प्रवेशित विद्यार्थी या योजनेसाठी पात्र असणार नाहीत.
५. प्रवेशित अभ्यासक्रमासाठी अर्ज करतांना नमुद केलेल्या विहित कालावधीत अभ्यासक्रम पुर्ण करणे विद्यार्थ्यांवर बंधनकारक असेल. अभ्यासक्रम पुर्ण करण्यासाठी मुदतवाढ मान्य केली जाणार नाही.
६. शासन निर्णयातील अटी व शर्तीनुसार कोणत्याही शाखेतील पदवीधर विद्यार्थ्यांला Ph D अभ्यासक्रमासाठी अर्ज करता येईल.

वयोमर्यादा :-

जाहिरात प्रसिध्द झालेल्या महिन्याच्या पहिल्या तारखेस पदव्युत्तर पदवीसाठी उमेदवारांचे वय ३५ वर्षा पेक्षा जास्त नसावे. तर पीएचडीच्या विद्यार्थ्यांसाठी वयोमर्यादा ४० वर्षापेक्षा जास्त नसावे.

(दिनांक १ मे, २०१९ रोजीचे वय)

उत्पन्न मर्यादा :-

१. QS world University Ranking १०१ ते ३०० पर्यंत अद्ययावत जागतिक रँन्कींग असणाऱ्या विद्यापीठ / शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेश मिळालेल्या विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाचे (विद्यार्थी नोकरी करित असल्यास त्याचे स्वतःचे उत्पन्न धरून कुटुंबातील सर्व सदस्यांचे एकत्रित) सर्व मार्गांनी मिळणारे वार्षिक एकुण उत्पन्न रु ६.०० लाखापेक्षा जास्त नसावे.
२. जागतिक क्रमवारीमध्ये पहिल्या १०० मध्ये (QS world University Ranking top १००) असणाऱ्या परदेशी विद्यापीठामध्ये आणि लंडन स्कूल ऑफ इकॉनॉमिक्स मध्ये प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांस उत्पन्न मर्यादा लागू राहणार नाही.
३. विद्यार्थी किंवा पालक किंवा दोन्ही नोकरीत अथवा कुटुंबातील इतर सदस्य नोकरी करित असतील तर त्यांचे आयकर विवरणपत्र, फॉर्म नं. १६, व सक्षम प्राधिकारी (तहसिलदार किंवा नायब तहसिलदार पेक्षा कमी दर्जा नसलेल्या) यांच्याकडील मागील आर्थिक वर्षाचे कुटुंबांचे सर्व मार्गांनी मिळणाऱ्या उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल. इतर विद्यार्थ्यांसाठी सक्षम प्राधिकारी (तहसिलदार किंवा नायब तहसिलदारपेक्षा कमी दर्जा नसलेल्या) यांच्याकडील मागील आर्थिक वर्षाचे कुटुंबांचे सर्व मार्गांनी मिळणाऱ्या उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल.
४. वार्षिक उत्पन्न म्हणजे कुटुंबास सर्व मार्गांनी मिळालेले मागील आर्थिक वर्षातील उत्पन्न असा आहे.

शैक्षणिक अर्हता :-

पदव्युत्तर पदवी किंवा पदव्युत्तर पदवीका अभ्यासक्रमासाठी पदवी परिक्षेत व पीएचडी साठी पदव्युत्तर परीक्षेत किमान ५५% गुण असणे आवश्यक आहे.

अनुज्ञेय अभ्यासक्रमाचा कालावधी :-

१. पीएचडीसाठी ४ वर्षे किंवा प्रत्यक्ष अभ्यासक्रमाचा कालावधी यापेक्षा कमी असेल तो.
२. पदव्युत्तर पदवी ३ वर्षे किंवा प्रत्यक्ष अभ्यासक्रमाचा कालावधी यापेक्षा कमी असेल तो.
३. पदव्युत्तर पदवीका २ वर्षे किंवा प्रत्यक्ष अभ्यासक्रमाचा कालावधी यापेक्षा कमी असलेला प्रत्यक्ष कालावधी.

एकाच कुटूंबातील कमाल पात्रता धारक :-

१. एकाच कुटूंबातील दोन पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांना ही शिष्यवृत्ती लागू राहणार नाही. यासाठी पालकांना आणि विद्यार्थ्यांनी तसे प्रतिज्ञापत्र करून देणे बंधनकारक असेल.

अनिवार्य अटी :-

१. नोकरीमध्ये असलेल्या उमेदवाराने तो जेथे नोकरी करतो त्या यंत्रणेचे (Organization/ Employer) ना हरकत प्रमाणपत्र दाखल करणे अनिवार्य आहे.
२. पात्र उमेदवाराने Non Judicial Stamp Paper वर Public Notary समोर विहित नमुन्यातील प्रतिज्ञापत्र लिहून देणे बंधनकारक असेल. (निवड झालेनंतर)
३. उमेदवाराने २ जामीनदार देणे बंधनकारक असेल. (निवड झालेनंतर)
४. प्रत्येक जामीनदाराने स्वतंत्र (Security Bond) करून देणे बंधनकारक असेल. (निवड झालेनंतर)
५. विद्यार्थी शिक्षणासाठी आवश्यक असलेला कालावधी किंवा शिक्षण त्यापुर्वी पूर्ण झाल्यास जो कालावधी लागेल या दोघांपैकी जो कमी आहे त्या कालावधी पुरतेच परदेशात राहण्याचे बंधपत्र Bond राज्य शासनास तसेच परदेशातील भारतीय दुतावासास लिहून द्यावे लागेल. या आवश्यक कालावधी पेक्षा जास्त कालावधी करीता परदेशात राहण्यास विद्यार्थ्यांस परवानगी मिळणार नाही. (निवड झालेनंतर)
६. उमेदवारास/विद्यार्थ्यांस शासनाने विहित करून दिलेल्या नमुन्यात Record Release Consent Form हा बंधपत्राच्या स्वरूपात द्यावा लागेल.
७. परदेशी विद्यापीठामध्ये प्रवेश घेणेसाठी स्वतः प्रयत्न करावा लागेल. त्यासाठी आवश्यक त्या सर्व पात्रता परिक्षा (उदा. GRE / TOFEL / IELTS इत्यादी आवश्यक परिक्षा उत्तीर्ण होण्याचे बंधन असल्यास विद्यार्थ्यांनी ते पूर्ण केले असले पाहिजे.
८. ज्या विद्यार्थ्यांना परदेशी शैक्षणिक संस्थांकडून Unconditional offer Letter मिळालेले असेल त्यांनाच ही शिष्यवृत्ती अनुज्ञेय राहिल.
९. विवाहित उमेदवाराची पत्नी व मुले यांना परदेशामध्ये सोबत घेवून जाण्यासाठी कोणत्याही प्रकारचे सहाय्य दिले जाणार नाही. त्यासाठी पासपोर्ट मिळविणे, व्हिसा मिळविणे

आर्थिक तरतुद करणे, परदेशातील निवास व दैनंदिन खर्चाची व्यवस्था करणेही उमेदवाराची वैयक्तिक जबाबदारी असेल.

१०. नोकरी करणा-या उमेदवाराने सर्व प्रशासकीय बाबी उदा. रजा, वेतन आणि इतर सेवेच्या बाबी या स्वतः प्रत्यक्षपणे निराकरीत करावयाच्या आहेत. याबाबत कोणत्याही प्रकारची सवलत शासनाकडून मिळणार नाही.

११. सन २०१९-२० मध्ये ज्या परदेशी विद्यापीठाचे दिनांक १ मे, २०१९ रोजीचे (QSWR)-२०१९ चे क्यू एस वर्ल्ड युनिव्हर्सिटी रँकिंग ३०० पर्यंत आहे. अशा नामांकित विद्यापीठामध्ये प्रवेश मिळालेल्या विद्यार्थ्यांमधून पात्र विद्यार्थ्यांची परदेश शिष्यवृत्तीसाठी निवड करण्यात येईल.

१२. ज्या परदेशी विद्यापीठांचे जागतीक रँकिंग (Latest QSWR) ३०० पेक्षा कमी आहे. अशाच विद्यापीठात प्रवेश मिळालेले विद्यार्थी या योजनेसाठी पात्र राहतील (जाहीरातीच्या वेळी असणारे विद्यापीठाचे रेटिंग गृहीत धरण्यात यावे.)

१३. पासपोर्ट, व्हिसा मिळविण्याची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची असेल.

१४. विद्यार्थ्यांस ज्या परदेशी शैक्षणिक संस्थांमध्ये ज्या अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश मिळालेला आहे व शिष्यवृत्ती मिळालेली आहे. त्याच कारणासाठी व्हिसा घेणे बंधनकारक असेल.

१५. सदरची शिष्यवृत्ती पदव्युत्तर पदवी व पदव्युत्तर पदविका अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेणाऱ्या तसेच पीएचडी साठी प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांस देण्यात येईल.

१६. पदव्युत्तर पदवी किंवा पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी प्रथम वर्षाकरिता प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांस शिष्यवृत्तीचा लाभ देय आहे. द्वितीय व तृतीय वर्षासाठी प्रवेशित असलेल्या विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रमाच्या द्वितीय व तृतीय वर्षामध्ये देखील परदेशी शिष्यवृत्तीसाठी अर्ज सादर करता येईल. अशा निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांस उर्वरित अभ्यासक्रमांसाठी शिष्यवृत्ती देय राहिल. तथापि, त्यांना प्रथम/द्वितीय वर्षातील पुर्ण केलेल्या अभ्यासक्रमासाठी प्रतिपूर्ती लागू होणार नाही.

१७. या शिष्यवृत्तीची निवड करतांना शेवटच्या क्रमांकावर एकापेक्षा अधिक विद्यार्थी पदव्युत्तर पदवी / पदवी परिक्षेमध्ये समान गुण असलेले असतील, तेव्हा त्यापैकी वयाने ज्येष्ठ असलेल्या उमेदवाराची निवड केली जाईल.

१८. एकदा निवडलेले परदेशातील विद्यापीठ व अभ्यासक्रम कोणत्याही परिस्थितीत बदलता येणार नाहीत. परंतु काही कारणास्तव विद्यार्थ्यांस त्याची निवड झालेल्या अभ्यासक्रमास त्या वर्षी प्रवेश घेता आला नाही, तर त्यास पुढील वर्षीच्या परदेशी शिष्यवृत्तीसाठी नव्याने अर्ज करण्याची मुभा राहिल.

१९. अभ्यासक्रम अर्धवट सोडल्यास विद्यार्थ्यांवर शासनामार्फत खर्च करण्यात आलेली संपूर्ण रक्कम संबंधित विद्यार्थी / विद्यार्थ्यांचे पालक / जामीनदार यांचेकडून एक रक्कमी वसूल केली

जाईल व अशा अर्थाचे बंधपत्र संबंधित विद्यार्थी / विद्यार्थ्यांचे पालक / जामीनदार यांनी देणे बंधनकारक असेल. (निवड झाल्यानंतर)

२०. निवड समितीने शिफारस केलेल्या विद्यार्थ्यांची गृहचौकशी करण्यात येईल. गृह चौकशीत विद्यार्थ्यांने सादर केलेल्या माहितीमध्ये विसंगती वा तफावत आढळून आल्यास व त्यानुसार विद्यार्थी अपात्र ठरत असल्यास, त्याची निवड कोणत्याही टप्प्यावर रद्द करण्यात येईल.

२१. अभ्यासक्रम संपल्यानंतर या योजनेअंतर्गत विद्यार्थ्यांस व्हिसा मुदतवाढीसाठी परवानगी दिली जाणार नाही.

२२. अभ्यासक्रम संपल्यानंतर तीन महिन्यांच्या आत संबंधीत विद्यार्थ्यांने आयुक्त, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना अंतिम गुणपत्रिका व प्रमाणपत्र यासह अहवाल सादर करणे बंधनकारक राहिल.

२३. अभ्यासक्रमाचा कालावधी कोणत्याही परिस्थितीत वाढविला जाणार नाही व त्यासाठी अतिरिक्त निधीही दिला जाणार नाही.

२४. परदेश शिष्यवृत्तीसाठी निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांने परदेशात जाण्यापूर्वी परदेशातील विद्यापीठाने त्यांच्या लेटर हेडवर विद्यापीठाच्या अधिकृत अधिकाऱ्यांच्या सही शिक्कयासह विहित केलेल्या विवरणपत्रात माहिती समाज कल्याण आयुक्तालयास सादर करणे आवश्यक राहिल, ही विवरणपत्रे घेवून जाणे व परदेशातील विद्यापीठास त्वरीत सादर करणे अनिवार्य राहिल.

२५. संबंधित विद्यार्थ्यांने परदेशात जाण्यापूर्वी तो परदेशात केव्हा जाणार आहे. त्याचा दिनांक व कोणत्या विमानाने परदेशात जाणार आहे. त्याची माहिती या आयुक्तालयास दिल्याशिवाय त्याला परदेशात जाता येणार नाही. तो ही माहिती न देता परदेशात गेल्यास त्याला विमान प्रवासाचा खर्च मिळणार नाही.

२६. निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांने शिक्षण पूर्ण झाल्यानंतर शासनाने स्थापन केलेल्या सामाजिक न्याय निधीमध्ये त्या विद्यार्थ्यांस मिळालेल्या शिष्यवृत्तीच्या रक्कमेच्या १० टक्के निधी जमा करावा लागेल.

२७. तसेच वेळोवेळी शासनाने निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयातील इतर अटी व शर्ती विद्यार्थ्यांस बंधनकारक असतील.

२८. निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांने विभागाने मागणी केल्यानुसार आवश्यक ती कागदपत्रे, करारनामे, बंधपत्रे व हमीपत्र देणे बंधनकारक असेल.

२९. मंजूर शाखानिहाय अभ्यासक्रमाच्या विभागणी मध्ये वाणिज्य अभ्यासक्रमाच्या जागांपैकी, लंडन स्कुल ऑफ इकॉनॉमिक्स यु.के. (London School of Economics, UK) या विद्यापीठामध्ये/शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेशित विद्यार्थ्यांकरीता अर्थशास्त्रातील PG व PhD अभ्यासक्रमासाठी प्रत्येकी एक अशा एकूण दोन जागा राखीव असतील. या ठिकाणी उमेदवार

उपलब्ध न झाल्यास कोलंबिया विद्यापीठात अर्थशास्त्र किंवा इतर विषयांत एक पदव्युत्तर व एक पीएचडी साठी निवड असेल. तर सदर विद्यापीठात प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना निवडीसाठी प्रथम प्राधान्य राहिल.

तसेच अशा विद्यार्थ्यांची सदर विद्यापीठात शिष्यवृत्तीसाठी निवड झाल्यास सदरच्या जागा ७५ जागांमधून कमी केल्या जातील.त्याचबरोबर लंडन स्कूल ऑफ इकॉनॉमिक्स या विद्यापीठातील प्रवेशितांचे दोन पेक्षा जास्त अर्ज प्राप्त झाल्यास प्रथम Ph.D.साठी प्रवेशित विद्यार्थ्यांना प्राधान्य देण्यात येईल.तथापी क्रमवारी ठरवितांना Eligible Course चे एकूण गुण विचारात घेण्यात येतील.

३०. परदेश शिष्यवृत्ती अंतर्गत ज्या विद्यार्थ्यांनी यापूर्वी परदेशात पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रम पूर्ण करण्यासाठी योजनेचा लाभ घेतलेला आहे, असे विद्यार्थीही पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी पात्र ठरतील.

३१. परदेश शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत दोन वर्षे कालावधीचाच MBA अभ्यासक्रम अनुज्ञेय राहिल.

३२. Master of Public Health, MSc Healthcare and Management, Master in International Public Health Management, MSc International Health व Master of republic Health (biostatics) इत्यादी अभ्यासक्रम हे MD व MS समकक्ष नाहीत, त्यामुळे सदरील अभ्यासक्रम विचारात घेतले जाणार नाहीत. भारतीय आयुर्विज्ञान परीषदेच्या संकेतस्थळावरील MD व MS अभ्यासक्रमच प्रवेशासाठी पात्र असतील.

३३. परदेशातील अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश पात्रतेच्या निकषानुसार परदेश शिष्यवृत्ती योजनेच्या संदर्भीय दिनांक २७.०६.२०१७ च्या शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट "अ" मधील पीएचडी अभ्यासक्रमांच्या पात्रतेसाठी "Graduation/Post Graduation in concerned subject" ऐवजी "Graduation/Post Graduation in any subject" अशी पात्रता राहिल.

३४. सदर शिष्यवृत्तीबाबत महाराष्ट्र शासन, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने घेतलेला निर्णय अंतिम असेल.

३५.सदर शिष्यवृत्तीसाठी शाखानिहाय विभागणी खालीलप्रमाणे असेल:-

अक्र.	शाखा / अभ्यासक्रम	पदव्युत्तर पदवी	डॉक्टरेट (पीएचडी)
१.	कला	०२	०४
२.	वाणिज्य	०२	०४
३.	विज्ञान	०२	०५
४.	व्यवस्थापन	०८	०४
५.	अभियांत्रिकी	२५	०६
६.	वैद्यकीय	०३	०२
७.	विधी	०५	०३
	एकूण	४७	२८

- टिप-उपरोक्त अ.क्र.१ वरील कला शाखा अभ्यासक्रमामध्ये पारंपारिक बिगर व्यावसायिक कला अभ्यासक्रम व उपयोजित कला (कला संचालनालय यांचे अभ्यासक्रम) यांचा एकत्रित समावेश असेल.

३६. खालील दिलेल्या पदव्युत्तर पदवी व पीएचडी अभ्यासक्रमांसाठी परदेश शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यात येईल.

(शासन निर्णय दिनांक ३०.०६.२०१८ मधील तरतुदीनुसार)

No	Engineering	Medical	Management	Science	Arts & Commerce	Art	Law
	Permissible Courses :- PG / Ph.D.	Permissible Courses :- PG/PhD	Permissible Courses :- PG/PhD	Permissible courses :- P.G/Ph.D.	Permissible courses :- P.G/Ph.D.	Permissible courses P.G/Ph.D	Permissible courses :- PG/Ph.D.
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Civil	M.D.	M.B.A. with Finance, Marketing, H.R., System Analysis	Agriculture	Sociology	Fine Arts	After L.L.M.
2.	Mechanical	M.S.	Hotel Management	Horticulture	Psychology	Film Making	
3.	Electrical			Animal Husbandry	Philosophy	Animation	
4.	Chemical			General Science	Economics	Design	
5.	Computer			Math's	Commerce		
6.	Production			Science			
7.	Industrial Engineering			Physics			
8.	Environmental Engineering			Chemistry			
9.	Marine Engg			Botany			
10.	Petrochemical			Zoology			
11.	Electronic & Telecommunication			Architecture			
12.	Information Technology/ information system/information science/computer engg						
13.	Bio-Technology						
14.	Genetic Engg						
Eligibility							
Eligibility							
	(1) Ph.D सार्ठी PG in any subject						
	(2) PG सार्ठी Graduation in Concern Subject						

Note : Only Accredited Universities / Institutions of Foreign Countries will only be considered.

३७.लाभाचे स्वरुप :-

१. विमान प्रवास भाडे :- विद्यार्थ्यास परदेशात प्रवेश मिळालेल्या शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेश घेणेसाठी आणि अभ्यासक्रम यशस्वीरित्या पूर्ण करुन भारतात परत येण्यासाठी (Shortest Route) नजीकच्या मार्गाचा Economy Class (इकॉनॉमी क्लासने) विमान प्रवासाचा खर्च फक्त एकदाच अदा करण्यात येईल. सदर खर्चाची मागणी करतांना विद्यार्थ्यांने तिकीटाची मुळ प्रत व

मूळ बोर्डिंग पास सादर करणे आवश्यक आहे. परदेश शिष्यवृत्तीसाठी निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांस भारतातील अथवा परदेशातील देशांतर्गत प्रवास मान्य असणार नाही.

२. **शिक्षण फी :-** केंद्र शासनाच्या नॅशनल ओव्हरसीज शिष्यवृत्ती (National Overseas Scholarship) योजने अंतर्गत लागू करण्यात आलेली इतर फी (Other Fees) (अ) आरोग्य विमा (Health Insurance) आणि (ब) व्हिसा शुल्क (Visa Fees) या बाबी राज्य शासनाच्या परदेश शिष्यवृत्तीसाठी अनुज्ञेय असतील. विद्यार्थ्यांची अंतिम निवड झाल्यानंतर परदेशातील शैक्षणिक संस्थांकडून शिक्षण फीच्या खर्चाचा तपशील विहित नमुन्यात मागविण्यात येईल व तो प्राप्त झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांना शिक्षण फी मंजूर करून संबंधित शैक्षणिक संस्थेस परस्पर पाठविण्यात येईल. शिक्षण फीचा निधी विद्यार्थ्यांच्या खात्यावर जमा केला जाणार नाही. विद्यार्थ्यांस परदेशात मिळणारी शिष्यवृत्ती, विद्यावेतन, फेलोशिप, शुल्क माफी किंवा इतर लाभ हे देय होणाऱ्या शिक्षण फी मधून वजा करून उर्वरित निधी शिक्षण संस्थेस पाठविला जाईल.

३. **निर्वाह भत्ता :-** अमेरिका व इतर राष्ट्रांसाठी प्रती वर्षी १५,४०० यूएसडॉलर (US\$) आणि केवळ यु.के.साठी प्रती वर्षी ९९०० जी.बी.पॉँड (GB£) या प्रमाणात व प्रत्यक्ष झालेला खर्च जो कमी असेल, निर्वाह भत्ता विद्यार्थ्यांने प्रत्यक्ष प्रवेश घेवून तेथे दाखल झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांच्या परदेशातील बँक खात्यामध्ये परस्पर जमा केला जाईल.

४. **आकस्मिक खर्च :-** विद्यार्थ्यांला पुस्तके, अभ्यासदौरा, कार्यशाळेतील सहभाग, प्रबंध, टायपिंग व बायडिंग इत्यादी आकस्मिक खर्च म्हणून यूएसए व इतर देशांसाठी १५०० यूएसडी (US\$) आणि यूकेसाठी ११०० जीबीपी (GB£) प्रत्येक वर्षी देण्यात येतील.

५. प्रत्येक सत्रासाठी (सहा महिन्याकरिता) वर्षातून दोनदा सम प्रमाणात विभागून शिक्षण फी, निर्वाह भत्ता अदा केला जाईल. विद्यार्थ्यांची मागील सत्राची उपस्थिती, शैक्षणिक प्रगती समाधानकारक असल्याचे प्रमाणपत्र आणि यापूर्वी विद्यार्थ्यांस व शैक्षणिक संस्थेस अदा केलेला निधी / शिष्यवृत्तीची पोचपावती (Utilization Certificate) समाज कल्याण आयुक्तालय, पुणे येथे मूळ प्रतीत सादर केले नंतरच पुढील सत्राची शिष्यवृत्तीचा निधी अदा करण्यात येईल.

६. प्रत्येक सत्र संपलेनंतर त्वरीत विद्यार्थ्यांने शैक्षणिक संस्थेकडे पाठपुरावा करून आपला शैक्षणिक प्रगती अहवाल / परिक्षेचा निकाल तसेच उपस्थितीबाबतचा अहवाल आणि उपयोगिता प्रमाणपत्र / पोचपावती तात्काळ सादर करण्याची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची असेल.

७. विद्यार्थ्यांने भारतामध्ये राष्ट्रीयकृत बँकेमध्ये व परदेशात प्रवेश घेतला तेथील अधिकृत बँकेमध्ये खाते काढणे अनिवार्य आहे व ते समाज कल्याण आयुक्तालयास कळविल्यानंतर त्याच्या खात्यावर त्यांना देय होणारी शिष्यवृत्ती RTGS / SWIFT / CMP द्वारे अदा करण्यात येईल.

३८. अर्ज करण्याची पध्दत :-

१. विद्यार्थ्यांने जाहिरातीसोबत प्रसिध्द करण्यात आलेल्या विहित नमुन्यातील अर्ज विभागाच्या खालील अधिकृत संकेतस्थळावरून डाऊनलोड करून घ्यावा.

२. अर्जामधील प्रत्येक रकाने पूर्ण भरावेत, जो रकाना लागू नाही तेथे “लागू नाही” असे स्पष्ट लिहावे.
३. अर्ज हा परिपूर्ण भरलेला असावा, अपूर्ण अर्जाचा व कोरे रकाने सोडलेल्या अर्जाचा विचार केला जाणार नाही.
४. विहित मुदतीत अर्ज मा. आयुक्त, समाज कल्याण (शिक्षण शाखा), ३, चर्च पथ, महाराष्ट्र राज्य, पुणे- ४११ ००१ या पत्यावर पाठवावा.
५. अर्जासोबत खालील कादगपत्रे सादर करणे अनिवार्य आहे. ही सर्व कागदपत्रे स्व-स्वाक्षांकित (Self-Attested) असावीत. निवड झालेनंतर मूळ कागदपत्रे तपासणीसाठी उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे.
६. विहित नमुन्यातील अर्ज.
७. सक्षम प्राधिकार्याने दिलेला जातीचा दाखला (उप विभागीय अधिकारी / उप जिल्हाधिकारी व जात पडताळणी समितीने दिलेले जात वैधता प्रमाणपत्र.
८. तहसिलदार पेक्षा कमी दर्जाचे नसेल अशा सक्षम प्राधिकार्याने दिलेला मागील वर्षाचा उत्पन्नाचा दाखला.
९. विद्यार्थी किंवा पालक किंवा दोन्ही नोकरीत असल्यास अथवा कुटुंबातील इतर सदस्य नोकरीत असल्यास त्यांचे आयकर विवरणपत्र, फॉर्म नं.१६, व सक्षम प्राधिकारी (तहसिलदार किंवा नायब तहसिलदार पेक्षा कमी दर्जा नसलेल्या) यांच्याकडील मागील आर्थिक वर्षाचे कुटुंबांचे सर्व मार्गांनी मिळणाऱ्या उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल. इतर विद्यार्थ्यांसाठी सक्षम प्राधिकारी (तहसिलदार किंवा नायब तहसिलदारपेक्षा कमी दर्जा नसलेल्या) यांच्याकडील मागील अर्थिक वर्षाचे कुटुंबांचे सर्व मार्गांनी मिळणाऱ्या उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल.
१०. पदवी / पदव्युत्तर पदवी उत्तीर्ण झालेबाबतचा पुरावा (सनद व सर्व वर्षांचे गुणपत्रिका)
११. परदेशातील (QS world Ranking ३००) पेक्षा कमी शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेश मिळालेबाबतचे प्रवेश पत्र. (Unconditional offer letter)
१२. प्रवेश मिळाल्याचे परदेशातील शैक्षणिक संस्थेचे पत्र घ्यावे, ज्यामध्ये प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाची पूर्ण माहिती, शुल्क रचना (डीटेल्स फी स्ट्रक्चर), अभ्यासक्रम टप्पे, अभ्यासक्रमाचा कालावधी आणि मिळणारी शिष्यवृत्ती व इतर लाभाबाबत माहिती नमूद केलेले असावे.
१३. परदेशातील वार्षिक खर्चाचे अंदाजपत्रक (शिक्षण शुल्क, राहण्याचा व भोजनाचा खर्च, पुस्तके, स्टेशनरी प्रबंध लेखन अभ्यास दौरा इत्यादी आवश्यक खर्चाचा तपशील असणारे अंदाजपत्रक) शैक्षणिक संस्थेचे प्रमुखाने प्रमाणित केलेले असावे.

१४. परदेशातील विद्यापीठाची प्रॉस्पेक्टसची प्रत (ज्या मध्ये अभ्यासक्रमाचा इंटरनॅशनलसह) पूर्ण कालावधी नमूद केलेला असावा. तसेच Program Hand Book
१५. QS World University Ranking जागतिक क्रमवारीची प्रत.
१६. महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असल्याबाबतचे सक्षम प्राधिकार्याचे प्रमाणपत्र.
१७. रेशनकार्ड / आधार कार्ड / मतदान ओळखपत्राची प्रत आणि घराचा पत्ता सिध्द करणेसाठी लाईट बील / टेलीफोन बील / स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये घराच्या कर भरलेबाबतची पावती / प्रॉपर्टी कार्डचा उतारा या पैकी एक पुरावा.
१८. पासपोर्टची प्रत
१९. परदेशात शिक्षण घेणेसाठी ज्या उद्देशासाठी जायचे आहे या विषयावर इंग्रजी भाषेमध्ये २५० शब्दाचा निबंध.
२०. GRE / TOFEL / IELTS / GMAT इत्यादी आवश्यक परिक्षा उत्तीर्ण असलेबाबतचा पुरावा.
२१. वैद्यकीय अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेणार असल्यास त्या शिक्षण संस्थेस व अभ्यासक्रमास भारतीय आयुर्विज्ञान यांची मान्यता असलेबाबतचा पुरावा.

३९. खालील करारनामे, हमीपत्र बंधपत्रे:- हे निवडीनंतर सादर करणे आवश्यक आहे.

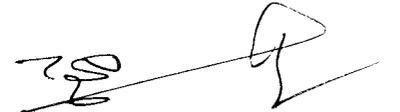
१. अभ्यासक्रम अर्धवट सोडल्यास शासनामार्फत करण्यात आलेल्या खर्चाची संपूर्ण रक्कम विद्यार्थी / पालक / जामीनदार यांच्याकडून एक रक्कमी वसूल करण्यास हरकत नसलेबाबत विद्यार्थी / पालक / जामीनदार यांची स्वाक्षरी असलेले रुपये १००/- च्या बंधपत्रावर केलेले हमीपत्र.
२. अभ्यासक्रम पूर्ण झालेनंतर त्या ज्ञानाचा उपयोग भारतात येऊन करेल असे विद्यार्थ्यांचे हमीपत्र.
३. शिष्यवृत्तीसाठी मंजूर झालेला अभ्यासक्रम, मंजूर केलेली परदेशातील शिक्षण संस्था आणि मंजूर केलेला ठराविक कालावधी यामध्ये कोणताही बदल करणार नाही याबाबतचे विद्यार्थी / पालक / जामीनदाराचे हमीपत्र.
४. परदेशात गैरवर्तन करणे, परदेशामधील अभ्यासक्रम अर्धवट सोडणे, देश सोडून जाणे, अभ्यासक्रम, शैक्षणिक संस्था बदलणे, प्रगती असमाधानकारक असणे, विहित कालावधी पेक्षा जास्त कालावधी करीता अनधिकृतपणे परदेशात वास्तव्य करणे याबाबत मिळालेले शिष्यवृत्तीचे सर्व लाभ व्याजासहीत परत करण्याबाबत विद्यार्थी / पालक / जामीनदाराचे हमीपत्र.
५. सादर शिष्यवृत्तीसाठी असलेल्या सर्व अटी व शर्ती, प्रचलित नियम व कायदे आणि त्यामध्ये वेळोवेळी होणारे बदल हे मान्य असलेबाबतचे विद्यार्थी / पालक / जामीनदार यांचे हमीपत्र.

➤ **४०.अर्ज सादर करण्याची अंतिम तारीख :-**

विहित नमुन्यातील परिपूर्ण भरलेला अर्ज, कागदपत्रांसह सादर करण्याचा अंतिम दिनांक ०१/०७/२०१९ असेल.

४१.इतर आवश्यक बाबी :-

१. अपूर्ण भरलेला अर्ज विचारात घेतला जाणार नाही.
२. अर्जासोबत आवश्यक असलेली कागदपत्रे न जोडल्यास अर्ज विचारात घेतला जाणार नाही.
३. विहित मुदतीनंतर प्राप्त झालेले अर्ज विचारात घेतले जाणार नाहीत.
४. अनुसूचित जाती, नवबौध्द यांच्या व्यतिरिक्त इतर प्रवर्गाचे अर्ज विचारात घेतले जाणार नाहीत.
५. QS World University Ranking ३०० च्या आतील विद्यापीठाशिवाय इतर परदेशी शैक्षणिक संस्थेत प्रवेश घेतलेले अर्ज विचारात घेतले जाणार नाहीत.
६. प्रचलित अटी व शर्तीनुसार अपात्र ठरल्यास त्यांना स्वतंत्र पत्रव्यवहार करुन कळविले जाणार नाही.
७. निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांना त्यांनी अर्जामध्ये दिलेल्या अधिकृत पत्यावर कळविले जाईल. जर विहित कालावधीत त्यांनी आवश्यक ती कार्यवाही पूर्ण न केल्यास त्याची शिष्यवृत्ती रद्द करण्यात येईल.
८. परदेशी शिष्यवृत्ती मंजूर करण्याचे अंतिम अधिकार शासनास असतील.

(मिलीन्द शंभरकर, भा.प्र.से.)
आयुक्त, समाज कल्याण,
महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

-अर्जाचा नमुना-

अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहू
महाराज शिष्यवृत्ती योजना-सन २०१९-२०२० साठी अर्ज.

प्रति,
मा. आयुक्त,
समाज कल्याण आयुक्तालय,
महाराष्ट्र राज्य, ३, चर्च पथ, पुणे- ४११ ००१.

विषय : अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी
शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजनेसाठी अर्ज सादर करणेबाबत...(सन२०१९-२०२०)

महोदय,

अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती
योजना या योजनेअंतर्गत शिष्यवृत्ती मिळण्यासाठी मी माझी वैयक्तिक व कुटुंबाची माहिती या अर्जाद्वारे
खालीलप्रमाणे सादर करीत असून मला सदर शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यात यावी, अशी विनंती आहे.

अ) अर्जदाराची सर्वसाधारण माहिती:-

१.	विद्यार्थ्याचे संपूर्ण नांव :-	
अ.	ज्या अभ्यासक्रमासाठी दावा करू इच्छितो त्या अभ्यासक्रमाचा प्रकार व शाखा- (PG/PhD)	अ) P G / Ph D ब) शाखा -
ब.	कला/वाणिज्य/विज्ञान/व्यवस्थापन/ अभियांत्रिकी/वैद्यकीय/विधी यापैकी लागू असेल ते नमुद करावे.	
२.	पत्रव्यवहाराचा संपूर्ण पत्ता :-	
३.	भ्रमणध्वनी क्रमांक :-	
४	विद्यार्थ्याची जात :-	
५	(अ) विद्यार्थ्याची जन्म तारीख :- (ब) दि.१ मे, २०१९ रोजीचे वय:-	(अंकामध्ये) ----- (अक्षरी) ----- -----वर्षे
६	विद्यार्थ्याचा ई-मेल :-	
७	विद्यार्थ्याचा आधार (AADHAR) क्रमांक/नोंदणी क्रमांक:- (सोबत प्रतजोडावी)	

अ.	विद्यार्थ्यांचा PAN क्रमांक:-						
८	महाराष्ट्र राज्याचा रहिवास आहे काय ?						
९	शैक्षणिक स्थिती/पात्रता माहिती-टिप-CGPA/GPA Conversion प्रमाणपत्राचे आधारे टक्केवारी नमुद करणे व ते जोडलेले नसल्यास अपात्र ठरविण्यात येईल.						
	परीक्षेचे नांव	उत्तीर्ण अभ्यासक्रमाचे नांव	परीक्षा उत्तीर्ण झाल्याचे वर्ष	उत्तीर्ण झालेल्या शैक्षणिक संस्थेचे नांव व विद्यापीठाचे नांव	विद्यापीठाचे एकूण गुण	प्राप्त केलेले गुण	गुणांची टक्केवारी Grade/GPA etc असल्यास टक्केवारी दर्शविलेले प्रमाणपत्र जोडणे
	SSC						
	HSC						
	पदवी						
	पदव्युत्तर पदवी/पदव्युत्तर पदवीका						
	GRE						
	TOEFL/IELTS						
१०	(अ) विद्यार्थ्यांचा व्यवसाय (ब) नोकरी करीत असल्यास नोकरीचा तपशील (क) हुद्दा /पदनाम (ड) अर्जदारास व्यवसाय/नोकरीमधून मिळणारे वार्षिक उत्पन्न (पुरावा जोडावा) (इ) कार्यालयाचे ना हरकत प्रमाणपत्र जोडले आहे काय?						
	(फ) विद्यार्थ्यांच्या कार्यालयाचा पत्ता:-						
	(ह) विद्यार्थ्यांच्या कार्यालयाचा दूरध्वनी क्रमांक:-						
	(ग) विद्यार्थ्यांच्या कार्यालयाचा ई मेल-						
११	(अ) वैवाहिक स्थिती-			विवाहित/अविवाहित-			
	(ब) विवाहीत असल्यास पती किंवा पत्नीचे व मुलांची नावे-			१. २. ३.			
	(क) त्यांना सोबत घेवून जाणार का?						

१२	विद्यार्थ्यांच्या आधार संलग्न भारतातील बँक खात्याची माहिती- १.खातेदाराचे नाव- २.बँकेचे नाव- ३.बँक शाखेचे नाव- ४.खाते क्र.- ५.IFSC क्र.- ६.MICR क्र.-	
१३	पासपोर्ट क्रमांक- जारी दिनांक- वैधता दिनांक-	
१४	अ. विद्यापीठाचे ऑफर लेटर क्र. व दिनांक- ब. ऑफर लेटर विनाअट/अटीसहित (नमूद करावे) क. ऑफर लेटर अटीसह असल्यास कोणती अट आहे? ते नमूद करावे. ड.ऑफर लेटरमधील अभ्यासक्रम	
१५	यापुर्वी आपण राज्य किंवा केंद्र शासनाच्या परदेश शिष्यवृत्तीचा लाभ घेतला आहे काय ? i)असल्यास वर्ष- ii)परदेशातील शैक्षणिक संस्थेचे नाव व देश- iii) अभ्यासक्रमाचे नाव- iv) अभ्यासक्रमाचा कालावधी- v) मिळालेली शिष्यवृत्तीची रक्कम-	होय/नाही-----
(ब) अर्जदाराच्या पालकांची सर्वसाधारण माहिती:-		
१	(अ) विद्यार्थ्यांच्या पालकाचे संपूर्ण नांव:- (ब) पालकांचा निवासस्थानाचा पूर्ण पत्ता:- (क) संपर्काचा दूरध्वनी क्रमांक:- (एस.टी.डी. कोडसह / मोबाईल क्रमांक) (ड) ई-मेल पत्ता:-	
२	(अ) विद्यार्थ्यांचा पालकांचा व्यवसाय (ब) पालक नोकरी करीत असल्यास नोकरीचा तपशील (क) हुद्दा /पदनाम (ड) पालकांस व्यवसाय/नोकरीमधून मिळणारे वार्षिक उत्पन्न (पुरावा जोडावा)	
	(ब) पालकांच्या कार्यालयाचा पत्ता:-	

	(क) कार्यालयाचा दूरध्वनी क्रमांक:- (एस.टी.डी कोडसह)						
	(ड) कार्यालयाचा ई-मेल पत्ता:-						
(क) कुटुंबाचे सर्व मार्गानी मिळून वार्षिक उत्पन्नाबाबतची माहिती:-							
१	कुटुंबातील सर्व व्यक्तीचे सन २०१८-१९ मधील सर्व मार्गाने मिळणारे एकूण उत्पन्न:- (यामध्ये विद्यार्थी व कुटुंबात इतर व्यक्ती नोकरी अथवा व्यवसाय करीत असल्यास त्यांचे एकत्रित उत्पन्न उत्पन्नाच्या दाखल्यात नमूद करावे व त्याबाबतचे आयकर विवरणपत्र अर्जासोबत सादर करावे. वडील हयात नसल्यास तसा अर्जात उल्लेख करून मृत्यूचा दाखला जोडणे आवश्यक आहे किंवा विभक्त असल्यास तसे अर्जात नमूद करून त्याबाबतचे न्यायालयाचे कागदपत्र जोडणे आवश्यक आहे.)	१. वार्षिक उत्पन्न रुपये ----- जोडलेले आहे / नाही	२. आयकर विवरणपत्र ----- जोडलेले आहे / नाही.				
		३. वडील हयात नसल्यास मृत्यूचा दाखला जोडलेला आहे / नाही.	४. आई वडील विभक्त असल्यास न्यायालयाचे संबंधित कागदपत्र जोडलेले आहे / नाही.				
(ड) विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाची माहिती :- विद्यार्थ्यांच्या माहितीसह (सोबत राशनकार्ड आवश्यक)							
१	विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाचा तपशील:-						
	अ. क्र.	संपूर्ण नांव	वय	विद्यार्थ्यांशी असलेले नाते	व्यवसाय	एकूण वार्षिक उत्पन्न	यापूर्वी राज्य/केंद्र शासनाच्या परदेश शिष्यवृत्तीचा लाभ घेतलेला आहे का?
	१.			स्वतः			
	२.						
	३.						
	४.						
	५.						
	६.						
	७.						
	८.						
	९.						
	१०.						
				कुटुंबाचे एकूण वार्षिक उत्पन्न-			

२	विद्यार्थी वगळून कुटुंबातील इतर व्यक्तीने परदेश शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ घेतला असल्यास:-	
	i. प्रवेशाचे वर्ष-	
	ii. प्रवेश घेतलेले विद्यापीठ व देशाचे नाव-	
	iii. महाराष्ट्र शासन/केंद्र शासन किंवा इतर राज्य-	

(इ) परदेशातील शैक्षणिक संस्थेतील/विद्यापीठातील प्रवेशाबाबत माहिती:-

१	(अ) विद्यार्थ्यांने प्रवेश घेतलेल्या परदेशातील विद्यापीठाचे नांव:-	
	(ब) QS World University Ranking सन मे, २०१९ चे नमूद करावे	
	(क) विद्यार्थ्यांने प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नांव:-	
	(ड) अभ्यासक्रमाचे स्वरूप (पुर्णवेळ/अर्धवेळ/ online/ Executive) यापैकी कोणते ते नमूद करावे.	
	(इ) अभ्यासक्रमाचा किमान कालावधी:-	
	(फ) विद्यापीठ प्रवेश दिनांक:-	
	(ग) परदेशातील विद्यापीठाच्या पत्रव्यवहाराचा संपूर्ण पत्ता:-	
	(घ) परदेशातील विद्यापीठाचा दूरध्वनी क्रमांक (ISD कोडसह) :-	
	(ह) परदेशातील विद्यापीठाचा ई-मेल:-	

(फ) ऑफर लेटर/१-२० नुसार परदेश शिक्षणासाठीचा खर्च:-

१	विद्यार्थ्यांने परदेशातील अभ्यासक्रमासाठी भरलेल्या / भरावयाच्या फी (शुल्क) चा तपशील	एका वर्षाचा खर्च		संपूर्ण अभ्यासक्रमाचा खर्च	
		विदेशी चलनात	भारतीय चलनात (₹)	विदेशी चलनात	भारतीय चलनात(₹)
	शिक्षण फी- परीक्षा फी- नोंदणी फी- जेवणाचा / राहण्याचा खर्च- विमा खर्च- अभ्यासक्रमासाठी आवश्यक असलेला इतर खर्च (तपशील जोडावा)				
	एकूण सर्व खर्च-		₹		₹
२	विद्यार्थ्यांला खालीलपैकी मंजूर झालेल्या/प्राप्त होणाऱ्या बाबींचा तपशील- १. विद्यापीठातील इतर शिष्यवृत्ती २. Fellowship ३. Graduate Teacher Assistance ship ४. इतर मानधन ५. Campus job/library				

आम्ही असे जाहीर करतो की, वर सादर केलेली सर्व माहिती संपूर्णतः सत्य आहे ही माहिती खोटी आढळल्यास अर्जदार सादर शिष्यवृत्तीस अपात्र ठरेल. तद्दतच या योजनेशी संबंधित शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार कारवाईस पात्र राहिल.

शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेले शासन निर्णय, परिपत्रके, अटी व शर्ती मला बंधनकारक असतील. मी अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजना या योजनेतील शासन निर्णय व नियमावली वाचली असून त्यामध्ये नमूद सर्व भाग, प्रतिज्ञापत्र, ना हरकत पत्र, Surety Bond व इतर आवश्यक बंधपत्रे व हमीपत्रे सादर करण्यास हरकत नाही व ती सर्व मी सोबत सादर करित आहे. सादर शासन निर्णय दि. २७.०६.२०१७ मधील “कर्तव्यात कसुर” हा परिच्छेद मी वाचून समजून घेतला आहे व तो मला मान्य असून मी सर्व बाबींचे पालन करीन व भारत देशाची कोणत्याही प्रकारची नामुष्की परदेशात होईल असे गैरवर्तन वा गैरकृत्य मी करणार नाही याबाबत याद्वारे मी हमी देत आहे.

माझी निवड झाल्यास मी तात्काळ परदेशातील भारतीय दुतावासाशी संपर्क करुन तेथे माझी नोंदणी करुन ती आपणास त्वरीत सादर करेन.

ठिकाण :

पालकाची सही :

विद्यार्थ्याची सही :

दिनांक : / /२०१९

पालकाचे नांव :

विद्यार्थ्याचे नांव :

(टिप- निवडीनंतर सादर करावयाचे आहे.)

(₹. १००/- च्या स्टॅम्प पेपरवर)

अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजनेसाठीचे
-हमी पत्र-

१. मी ----- राहणार -----
-----येथे राहत असून माझी महाराष्ट्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागामार्फत अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजना या योजने अंतर्गत परदेशातील (देशाचे नाव)----- येथे (विद्यापीठाचे नाव) ----- या विद्यापीठात (कालावधी)----- वर्षाच्या (अभ्यासक्रमाचे नाव)----- या अभ्यासक्रमासाठी सन----- या वर्षाकरिता परदेश शिष्यवृत्तीसाठी निवड झाली आहे. त्या अनुषंगाने मी आयुक्त समाज कल्याण पुणे यांना खालीलप्रमाणे हमी देत आहे.
२. मी सद्यस्थितीत ----- येथे नोकरीस असून सदर कार्यालयातील प्रशासकीय बाबी उदा. रजा, वेतन आणि इतर सेवेच्या बाबी या स्वतः प्रत्यक्षपणे निराकरीत करेल यासाठी कोणत्याही प्रकारची सवलत शासनाकडून घेणार नाही. (नोकरी करणाऱ्यांसाठी लागू)
३. अर्जात नमुद केलेला अभ्यासक्रम विहित कालावधीत पूर्ण करणे माझ्यावर बंधनकारक राहिल. सदर अभ्यासक्रम पुर्ण करण्यासाठी वाढीव कालावधीची मागणी करणार नाही.
४. मला शासनाने मंजूर केलेल्या परदेशातील विद्यापीठ व शैक्षणिक अभ्यासक्रमात मी परस्पर बदल करणार नाही.
५. अर्जासोबत सादर केलेले कागदपत्रे / प्रमाणपत्रे हे खोटे व बनावट असल्याचे आढळून आल्यास शिष्यवृत्ती पोटी मिळालेली सर्व रक्कम व्याजासह परत करण्याची हमी देत आहे.
६. कोणत्याही कारणास्तव अभ्यासक्रम अर्धवट सोडल्यास शासनातर्फे मला अदा करण्यात आलेली शिष्यवृत्तीची सर्व रक्कम व्याजासह कुटूंबाच्या मालकीच्या / जामिनदार यांच्या स्थावर मालमत्तेमधून एक रकमी भरपाई करण्याची अथवा वसुल करण्याची हमी देत आहे.
७. परदेशामध्ये शिक्षण घेत असतांना काही कारणास्तव राज्य शासनाच्या पुर्व परवानगीने परदेशातून भारतात काही कालावधीसाठी वास्तव्य केले असेल तर सदर कालावधीची शिष्यवृत्तीची रक्कम मला अनुज्ञेय होणार नाही.
८. परदेश शिष्यवृत्ती अंतर्गत परदेशात शिक्षण घेत असताना जास्तीची रक्कम शासनातर्फे मला अदा झाली असल्याचे निदर्शनास आल्यास त्याची परतफेड करेन. अथवा न केल्यास ती वसुल करणेबाबत प्रचलित कायदे व नियमानुसार कार्यवाहीस मी पात्र असेन.
९. मला शिक्षण फी व इतर फी, निर्वाह भत्ता व आकस्मिक खर्च यासाठी शासनाने निर्धारित केलेल्या दरापेक्षा कोणताही जास्तीचा खर्च अनुज्ञेय होणार नाही. निर्धारित दरापेक्षा होणारा जास्तीचा खर्च मी स्वतः अदा करेन.
१०. परदेशातील प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये प्रत्येक वेळी उत्तीर्ण होणे माझ्यावर बंधनकारक असून तसे शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठाचे प्रमाणपत्र गुणपत्रिका, प्रगती अहवाल प्रत्येक सत्रासाठी किंवा सहा महिन्यांसाठी आयुक्तालयास सादर करेन.
११. कोणतेही कारण अथवा सबबी सांगून अभ्यासक्रम पूर्ण न करणे, विहित प्रयोजनासाठी खर्च न करणे, खर्चात काटकसर न करणे, विहित लाभ मर्यादेपेक्षा जास्तीची मागणी परदेशात जावून करणे, कोणत्याही प्रकारचा दबाव आणणे किंवा धमकी देणे, परदेश शिष्यवृत्ती नियमावलीतील तरतूदींचे उल्लंघन करणे, परदेशातील नियम / अटी / तरतूदींचे उल्लंघन करणे, वाममार्गास लागणे, परदेशातील शैक्षणिक कालावधीत कोणत्याही प्रकारचे गैरकृत्य करणे व त्यासाठी दंड शिक्षा होणे, भारतीय राष्ट्रीयत्वास हानी पोहचवणे, भारताची बदनामी करणे या बाबी कर्तव्यातील कसूर समजण्यात येतील. कर्तव्यात

कसूर केल्यास मला अपात्र ठरवून माझ्या परदेशी शिक्षणासाठी शासनाने दिलेले सर्व लाभ माझ्याकडून व्याजासह वसूल केले जातील.

१२. परदेशातील अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर मी भारतात येवून माझ्या ज्ञानाचा उपयोग देशासाठी करेन.

१३. उपरोक्त नमूद केलेला सर्व मजकूर मला मान्य असून तो मी वाचून समजून घेऊन आज दिनांक- / /२०१९ रोजी--
----- मुक्कामी सही केली असे, वरील बाबींचे माझ्याकडून उल्लंघन झाल्यास मी भारतीय दंड संविधान कलम १९३ (२), १९९, २०० व ४०६ अन्वये शिक्षेस पात्र राहिल.

स्थळ :

दिनांक : / /२०१९.

सही
(विद्यार्थी)

संपूर्ण नांव व पत्ता
दूरध्वनी क्र. / मो.क्रं.

सही
(पालक)

संपूर्ण नांव व पत्ता
दूरध्वनी क्र. / मो.क्रं.

सही
(जामीनदार)

संपूर्ण नांव व पत्ता
दूरध्वनी क्र. / मो.क्रं.

(टिप- निवडीनंतर सादर करावयाचे आहे.)

(₹.१००/- च्या स्टॅम पेपर वर करणे)

अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजनेसाठीचे
-बंध पत्र-

मी/आम्ही (१) विद्यार्थ्यांचे संपूर्ण नांव ----- वय -----

----- राहणार -----

--- (संपूर्ण पत्ता दूरध्वनीसह)----- (२) विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे नांव -----

----- वय ----- राहणार -----

----- (संपूर्ण पत्ता दूरध्वनीसह)-----

----- (३) जामीनदाराचे नांव -----

----- वय ----- राहणार -----

----- (संपूर्ण पत्ता दूरध्वनीसह)-----

मी/आम्ही सत्यप्रतिज्ञेवर कथन करतो / करते व हमी देतो ते येणे प्रमाणे,

अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजना.

१. मी (विद्यार्थी)----- (वर्ष नमूद करावे) सन ----- वर्षाच्या अभ्यासक्रमासाठी
(देशाचे नांव) ----- येथील ----- (विद्यापीठ / शिक्षण संस्थेचे नांव व
पत्ता) ----- येथे (अभ्यासक्रमाचे नांव) -----
----- साठी प्रवेश घेतला आहे.

२. मी (पालकांचे नाव)----- (विद्यार्थ्यांचे नाव)-----
----- ह्या विद्यार्थ्यांचा ----- (नाते) आहे. मला एकूण ----- मुले ----- मुली -----
----- असून यापैकी आता पर्यंत कोणीही या योजनेचा लाभ घेतलेला नाही.

३. आम्ही विद्यार्थी, पालक व जामीनदार मिळून अशी हमी देतो की, परदेश शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ घेताना ज्या
अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्ती मंजूर होईल तो अभ्यासक्रम पूर्ण करण्याची जबाबदारी श्री / कुमारी -----
----- याची राहिल. तथापी त्याने/तिने अभ्यासक्रम अर्धवट सोडल्यास शासनामार्फत
खर्च करण्यात आलेली शिष्यवृत्तीची संपूर्ण वसूल पात्र रक्कमेस आम्ही जबाबदार राहू व ती रक्कम शासनास परत
करण्याचे बंधन आमच्यावर राहिल.

४. मी (विद्यार्थ्यांचे नाव) ----- अभ्यासक्रम
पूर्ण केल्यानंतर पुढील तीन महिन्यांच्या आत अंतिम परीक्षेची गुणपत्रिका व प्रमाणपत्र आयुक्त, समाज कल्याण,
महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना सादर करण्याची तसेच भारतात परत येऊन देशाची सेवा करणे व माझ्या ज्ञानाचा फायदा
देशाला करून देण्याचीही हमी देत आहे.

५. आम्ही याद्वारे कळवितो की, (विद्यार्थ्यांचे नाव) -----
-- यांच्या पालकांचे / कुटुंबाचे व (विद्यार्थी/विद्यार्थिनी नोकरी करित असल्यास) श्री / कुमारी -----
----- (विद्यार्थ्यांचे नांव) याचे सन २०१८-१९ या वर्षाचे सर्व मार्गांनी मिळणारे वार्षिक उत्पन्न रुपये सहा
लाख पेक्षा जास्त नाही. तथापी सदरची माहिती खोटी अथवा चुकीची असल्याचे निदर्शनास आल्यास आम्ही कायदेशीर
कारवाईस पात्र राहू.

६. अद्ययावत जागतीक क्रमवारीत असलेल्या ३०० च्या आतील (QS World Ranking मधील) परदेशातील विद्यापीठ/शिक्षण संस्थांमध्ये प्रवेशासाठी मी स्वतः प्रयत्न करेन व त्यासाठी आवश्यक त्या सर्व पात्रता परीक्षा स्वतः देईल.
७. पदव्युत्तर पदवी किंवा पी.एच.डी अभ्यासक्रमासाठी आवश्यक असलेला कालावधी किंवा सदर अभ्यासक्रम त्यापुर्वी पुर्ण झाल्यास जो कालावधी लागेल या दोघांपैकी जो कमी आहे त्या कालावधीपुरतेच परदेशात राहण्यास मला परवानगी असेल. या आवश्यक कालावधीपेक्षा जास्त कालावधीकरीता परदेशात राहण्यास मला परवानगी मिळणार नाही हे मला मान्य आहे.
८. शासनाकडून शिष्यवृत्तीचा लाभ मिळण्यासाठी परदेशातील शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठात प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये प्रत्येकवेळी उत्तीर्ण होणे माझ्यावर बंधनकारक असून तसेच शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठाचे प्रमाणपत्र, गुणपत्रिका व प्रगती अहवाल प्रत्येक सत्रासाठी किंवा सहा महिन्यांसाठी आयुक्तालयास सादर करण्यात येईल.
९. प्रत्येक सहा महिन्यांच्या खर्चाची उपयोगिता प्रमाणपत्रे (Utilization Certificates), खर्चाच्या पावत्या (Receipts) इत्यादी विद्यापीठ/शैक्षणिक संस्थेच्या प्रमुखांकडून प्रमाणित करून आयुक्तालयास सादर करण्यात येईल.
१०. मी वैद्यकीय अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतलेला असून तो अभ्यासक्रम संपल्यानंतर व भारतात आल्यानंतर भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद (Indian Medical Council) यांनी अनिवार्य केलेली परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्यास शासनाने मंजूर केलेली सर्व रक्कम विहित कालावधीत परत करण्याची हमी देत आहे. (फक्त वैद्यकीय अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेणाऱ्या/घेतलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी ही अट आहे. इतर अभ्यासक्रमासाठी नाही).
११. मी शिक्षण पुर्ण केल्यानंतर मला जेव्हा नोकरी मिळेल, किंवा मी स्वतःचा व्यवसाय सुरु करेल किंवा अभ्यासक्रम पुर्ण केल्यापासून दोन वर्षांनंतर यापैकी कमी असलेला कालावधीपासून माझ्या शिक्षणासाठी शासनार्फत संपूर्ण अभ्यासक्रमासाठी जो खर्च करण्यात आला त्या खर्चाचा कमीत कमी १०% रक्कम मी महाराष्ट्र शासनाच्या सामाजिक न्याय निधीमध्ये जमा करेन.
१२. उपरोक्त नमूद केलेल्या सर्व बाबी मला मान्य असून त्या आम्ही वाचून व समजून घेऊन त्यावर आज दिनांक ----- रोजी मुक्कामी सही केली आहे. वरील बाबीपैकी कोणताही बाब खोटी व चुकीची/बनावट आढळल्यास मी भारतीय दंड संविधान कलम १९३ (२), १९९, २०० व ४०६ अन्वये शिक्षेस पात्र राहील.

स्थळ :

दिनांक : / /२०१९.

सही (विद्यार्थी)	सही (पालक)	सही (जामीनदार)
संपूर्ण नांव व पत्ता दूरध्वनी क्र. / मो.क्रं.	संपूर्ण नांव व पत्ता दूरध्वनी क्र. / मो.क्रं.	संपूर्ण नांव व पत्ता दूरध्वनी क्र. / मो.क्रं.

महाराष्ट्र

शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,

समाज कल्याण आयुक्तालय, ३, चर्च पथ, पुणे- ४११ ००१.

ई-मेल-fs.directorsw@gmail.com

दूरध्वनी.क्र.०२०-२६१२७५६९/२६१३७१८६

अनुसूचित जातीच्या मुला-मुलींना परदेशात शिक्षणासाठी शिष्यवृत्ती सन २०१९-२०२०.

परदेशामध्ये उच्च शिक्षणासाठी प्रवेश मिळालेल्या महाराष्ट्रातील अनुसूचित जाती, नवबौध्द प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना परदेशामध्ये उच्च शिक्षणासाठी मिळवण्याच्या परदेश शिष्यवृत्ती निवडीसाठी महाराष्ट्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाकडून अर्ज मागविण्यात येत आहे.

अटी व शर्ती

- विद्यार्थी अनुसूचित जाती / नवबौध्द घटकातील असावा.
- विद्यार्थी महाराष्ट्राचा रहिवासी असावा.
- पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी ३५ वर्षे व पीएचडीसाठी ४० वर्षे ही कमाल वयोमर्यादा असेल.
- विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाचे वार्षिक उत्पन्न रु. ६ लाखापेक्षा जास्त नसावे.
- जागतिक क्रमवारीमध्ये पहिल्या १०० विद्यापीठामध्ये व LONDON SCHOOL OF ECONOMICS मध्ये प्रवेश मिळालेल्या विद्यार्थ्यांना उत्पन्न मर्यादा लागू नाही.
- परदेशातील शिक्षण संस्थेत प्रवेश घेणा-या वा प्रवेशित असलेल्या प्रथम, द्वितीय व तृतीय वर्षातील विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीसाठी अर्ज करता येईल; परंतु द्वितीय व तृतीय वर्षातील विद्यार्थ्यांना पूर्ण केलेल्या अभ्यासक्रम कालावधीची शिष्यवृत्ती अनुज्ञेय असणार नाही.
- परदेश शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत दोन वर्षे कालावधीचाच MBA अभ्यासक्रम अनज्ञेय राहिल.
- भारतीय आयुर्विज्ञान परीषदेच्या संकेतस्थळावरील MD व MS अभ्यासक्रमच प्रवेशासाठी पात्र असतील.
- यापूर्वी शासनाकडून परदेश शिष्यवृत्ती अंतर्गत ज्या विद्यार्थ्यांनी परेशात पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रम पूर्ण करण्यासाठी योजनेचा लाभ घेतलेला आहे असे विद्यार्थी देखील पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी अर्ज करण्यास पात्र असतील.
- परदेशातील शिक्षण संस्था ही जागतिक क्रमवारीत (QS World University Rank) ३०० च्या आत असावी.
- अटी व शर्ती ह्या सविस्तर जाहिराती प्रमाणे व शासन निर्णयानुसार लागू राहतील.
- सदरील वेबसाईट वरून अर्ज डाऊनलोड करून तो परिपूर्ण व आवश्यक त्या कागदपत्रासह दिनांक:- ०१/०७/२०१९पर्यंत सायंकाळी ५.४५ वाजे पर्यंत पोस्टाने किंवा समक्ष समाज कल्याण आयुक्तालय, ३चर्च रोड, पुणे ४११००१ येथे सादर करावा.

अर्जाचा नमुना व अधिक सविस्तर माहितीसाठी पुढील संकेतस्थळाला भेट द्यावी.

(A) www.maharashtra.gov.in किंवा (B) <https://sjsa.maharashtra.gov.in>

स्थळ : पुणे

दिनांक : ३/६/२०१९.

लाभाचे स्वरूप

- विद्यापीठाने प्रमाणित केलेल्या शिक्षण फीची पूर्ण रक्कम तसेच केंद्र शासनाच्या नॅशनल ओव्हरसीज शिष्यवृत्ती (National Overseas Scholarship) योजने अंतर्गत लागू करण्यात आलेली इतर फी (Other Fees)(अ)आरोग्य विमा (Health Insurance) आणि (ब) व्हिसा शुल्क (Visa Fees) या बाबी परदेश शिष्यवृत्तीसाठी सन २०१८-१९ पासून अनुज्ञेय असतील.
- विद्यार्थ्यांस वार्षिक निर्वाह भत्ता अमेरिका व इतर राष्ट्रांसाठी यु. एस. डॉलर १५,४०० तर यु.के.साठी जी.बी.पॉड ९९०० इतका अदा करण्यात येतो.
- विद्यार्थ्यांस परदेशात जाताना व अभ्यासक्रम यशस्वीरित्या पूर्ण केल्यानंतर परत येताना विमान प्रवासाचा खर्च अनुज्ञेय असेल.
- विद्यार्थ्यांला आकस्मिक खर्चासाठी यु.एस. ए. व इतर देशांसाठी यु. एस. डॉलर. १५०० तर यु. के. साठी जी.बी.पॉड १,९०० इतके देण्यात येतात. यामध्ये पुस्तके, अभ्यासदौरा व इतर खर्चाचा समावेश आहे.

(मिलीन्द शंभरकर भा.प्र.से.)

आयुक्त, समाज कल्याण,
महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

GOVT OF MAHARASHTRA

Commissionerate of Social Welfare

3, Church Road, Maharashtra State, Pune-411 001.

Phone - 020-26127569/26137186

E-mail- fs.directorsw@gmail.com

SCHOLARSHIP FOR SCHEDULED CASTE STUDENTS STUDING IN FOREIGN COUNTRIES FOR YEAR 2019-2020

Social Justice and Special Assistance Department invites applications on behalf of Government of Maharashtra for Selection of Post-matric Scholarship to eligible Schedule Caste/ Neo Buddhist students residing in Maharashtra for pursuing their higher education in foreign countries.

<u>Terms & Conditions</u>	<u>Benefits</u>
<ul style="list-style-type: none">• Student shall belong to Schedule Caste/ Neo Buddhist category.• Student shall be domicile of Maharashtra State• Age Limit for Post-Graduation Course is 35 Years and for Phd. Course is 40 years.• Family income of Student by all means shall not exceed above Rs. 6.00 lacs• Students admitted in universities among top QS 100 world ranking and London School of Economics are exempted from income criteria.• Students studying in Foreign Universities for First, Second and Third year are eligible to apply for the scholarship; however students who are currently into second and third year are eligible to apply only for their corresponding current years and shall not eligible to apply for previous years.• Under the said Foreign Scholarship scheme, MBA course having minimum course duration of two years is eligible.• Courses published on Indian Medical Council website for MD and MS shall be eligible for the scheme.• Students who have availed the said Foreign Scholarship Scheme in the past are eligible for availing this scholarship for their PhD. Course.• Students admitted shall be in foreign universities among top QS 300 world ranking only.• The terms and conditions detail mentioned in government resolutions and in advertisement shall be applicable.• Please download the application format from the below mentioned website. The filled application along with relevant enclosures shall be submitted by 5.45 PM dated 01.07.2019 through Postal Mail or hand over in person at Commissioner ate of Social Welfare, 3 Church Road, Pune 411001.• For detail application format and other details please refer following websites	<ul style="list-style-type: none">• Tuition Fees prescribed by the University and Other fees prescribed as per the Central government's National Overseas Scholarship scheme. (A) Health Insurance and (B) Visa Fees shall be covered under this scheme from academic year 2018-19.• Student studying in US and Other countries shall avail annual maintenance allowance of USD 15400 while in UK shall avail annual maintenance allowance of GBP 9900.• Student shall be reimbursed with to and fro air fare through shortest route and economic class.• Student studying in US and Other countries shall avail annual contingencies of USD 1500 while in UK shall avail annual contingencies of GBP 1100. This shall cover expenses for Books, Study tours and other expenses.

(A) www.maharashtra.gov.in or (B) <https://sjsa.maharashtra.gov.in>

(Milind Shambharkar I.A.S.)
Commissioner, Social Welfare.
Maharashtra State, Pune.

Pune, Dated: 3- 6 -2019

अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना
परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी
राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजना
सुधारीत नियमावली.

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक इबीसी-२०१७/प्र.क्र.२८८/शिक्षण-१
मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : २७ जून, २०१७

वाचा :-

१. शासन निर्णय सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रिडा व विशेष सहाय्य विभाग, क्र. ईबीसी - २००३/प्र.क्र. ११५/मावक -२, दिनांक ११ जून, २००३
२. शासन निर्णय सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रिडा व विशेष सहाय्य विभाग, क्र. इबीसी-२००४/प्र.क्र. १०२/मावक-२, दिनांक ५ ऑगस्ट, २००४
३. शासन निर्णय सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रिडा व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.-ईबीसी २००६-प्र.क्र. ३२९/मावक-२, दिनांक १७ जून, २००६
४. शासन शुध्दीपत्रक सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रिडा व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.ईबीसी २००६/प्र.क्र. ३२९/मावक-२, दिनांक २० जून, २००६
५. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक ईबीसी/२०१०/ प्र.क्र. १९४/ मावक -२, दिनांक १५ जुलै, २०१०
६. शासन शुध्दीपत्रक सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक ईबीसी- २०१०/प्र.क्र. १९४/ मावक-२, दिनांक १० ऑगस्ट, २०१०
७. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक ईबीसी/२००९/ प्र.क्र. १०३/ मावक -२, दिनांक २२ ऑक्टोबर, २०१०
८. शासन शुध्दीपत्रक सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक ईबीसी- २०१०/प्र.क्र. १९४/ मावक-२, दिनांक २८ ऑक्टोबर, २०१०, दि.१ नोव्हेंबर, २०१० व दि. ४ फेब्रुवारी, २०११
९. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक ईबीसी/२०१३/ प्र.क्र. ११/ शिक्षण-१, दिनांक १० जानेवारी, २०१३
१०. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक ईबीसी/२०१३/ प्र.क्र. १४१/ शिक्षण-१, दिनांक ८ ऑगस्ट, २०१३ व दिनांक २८ नोव्हेंबर २०१३
११. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.ईबीसी-२०१४/ प्र.क्र. ८२/शिक्षण १, दिनांक १२ सप्टेंबर २०१४
१२. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक ईबीसी-२०१५/ प्र.क्र. ६९/ शिक्षण १, दिनांक १६ जून २०१५
१३. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक ईबीसी-२०१५/ प्र.क्र. ९१/शिक्षण १, दिनांक २६ एप्रिल, २०१६
१४. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक ईबीसी-२०१६/ प्र.क्र. २८२/ शिक्षण १, दिनांक ८ जुलै, २०१६
१५. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक ईबीसी-२०१६/प्र.क्र. ४२६/ शिक्षण १, दिनांक २९ सप्टेंबर, २०१६

१६. आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, पुणे यांचे क्रमांक सकआ/शिक्षण/परदेश शिष्यवृत्ती/ वार्षिक भत्ता वाढ/२०१६-१७/पुणे/८०३, दिनांक १७ मार्च, २०१७

प्रस्तावना :-

अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना आर्थिक परिस्थितीमुळे उच्च शिक्षणासाठी परदेशातील नामांकीत विद्यापीठामध्ये प्रवेश घेता येत नाही. विद्यार्थ्यांची गुणवत्ता असून आर्थिक परिस्थितीमुळे उच्च शिक्षणापासून वंचित रहावे लागते. अनुसूचित जातीच्या मुलांना परदेशात शिक्षणाची संधी मिळावी व त्यांच्या गुणवत्तेला वाव मिळावा म्हणून शासन निर्णय दिनांक ११ जून २००३ अन्वये राज्यात परदेश शिष्यवृत्ती योजना लागू करण्यात आली. विविध विषयामध्ये परदेशातील नामांकित विद्यापीठामध्ये ज्या विद्यार्थ्यांना प्रवेश मिळाला आहे अशा १० विद्यार्थ्यांना सुरुवातीला ही शिष्यवृत्ती देण्यात येत असे.

शासन निर्णय दिनांक १७ जून २००६ अन्वये १० विद्यार्थी संख्येमध्ये वाढ करून ती २५ एवढी करण्यात आली. तदनंतर शासन निर्णय दिनांक २२ ऑक्टोबर २०१० अन्वये या परदेश शिष्यवृत्तीसाठी विद्यार्थ्यांची संख्या २५ वरून ५० करण्यात आली आहे.

राज्यातील अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना परदेश शिष्यवृत्ती योजनांतर्गत मागील सर्व शासन निर्णयाचे एकत्र संकलन करून एक सर्वकष अशी नियमावली तयार करून. त्यानुसार सदरहू नियमावलीचे संकलन करणे व सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांसाठीच्या राजर्षी शाहू महाराज परदेश शिष्यवृत्ती योजनेचे संदर्भाधीन सर्व शासन निर्णय, शुध्दीपत्रके अधिक्रमित करून, या योजनेच्या सुधारीत नियमावलीस पुढीलप्रमाणे मंजूरी देण्यात येत आहे :-

(अ) योजनेची व्याप्ती :-

महाराष्ट्रातील अनुसूचित जातीचे विद्यार्थी पदव्युत्तर पदवी आणि पीएचडी अभ्यासक्रमा साठी क्यूएस वर्ल्ड रॅन्कींग ३०० च्या आतील परदेशातील शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेश घेतील, अशा ५० विद्यार्थ्यांना प्रतीवर्षी परदेश शिष्यवृत्ती मंजूर करणे.

(ब) योजनेच्या अटी व शर्ती :-

- (१) विद्यार्थी अनुसूचित जाती व नवबौध्द समाजातील महाराष्ट्र राज्याचा रहीवासी असावा.
- (२) विद्यार्थ्यांना परदेशातील क्यूएस अद्ययावत वर्ल्ड रॅन्कींग मध्ये ३०० च्या आत असलेल्या शैक्षणिक संस्था / विद्यापीठामध्ये प्रवेश मिळालेला असावा.
- (३) विद्यार्थ्यांने पदव्युत्तरसाठी अर्ज करताना पदव्युत्तरसाठी किंवा पीएचडी साठी अर्ज करताना, पीएचडीसाठी या पुर्वी इतर कोणत्याही राज्य शासनाची अथवा केंद्र शासनाची परदेशी शिष्यवृत्ती घेतलेली नसावी.
- (४) परदेशातील विद्यापीठ / शैक्षणिक संस्थामध्ये प्रवेश घेणारा विद्यार्थी हा पूर्ण वेळ विद्यार्थी म्हणून प्रवेशित असावा.

- (५) एक्झ्युक्युटीव्ह पदव्युत्तर पदवी किंवा एक्झ्युक्युटीव्ह पदव्युत्तर पदविका व अर्धवेळ अभ्यासक्रमांस प्रवेशित विद्यार्थी या योजनेसाठी पात्र असणार नाहीत.
- (६) प्रवेशित अभ्यासक्रमासाठी अर्ज करताना नमूद केलेल्या विहित कालावधीत अभ्यासक्रम पूर्ण करणे विद्यार्थ्यांवर बंधनकारक असेल, अभ्यासक्रम पुर्ण करण्यासाठी मुदतवाढ मान्य केली जाणार नाही.

(क) वयोमर्यादा :-

पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी लाभार्थीच्या वयाची कमाल ३५ वर्ष आणि पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी लाभार्थीच्या वयाची कमाल ४० वर्ष वयोमर्यादा असावी.

(ख) उत्पन्न मर्यादा :-

- (१) विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे / कुटुंबाचे व विद्यार्थी नोकरी करीत असल्यास त्याचे स्वतःचे उत्पन्न धरून सर्व मार्गांनी मिळणारे वार्षिक उत्पन्न रु.६.०० लाखापेक्षा जास्त नसावे.
- (२) परदेशी शिष्यवृत्तीसाठी जागतिक क्रमवारीमध्ये पहिल्या १०० मध्ये (QS World Ranking Top १००) असणाऱ्या परदेशी विद्यापीठांमध्ये तसेच लंडन स्कुल ऑफ इकोनॉमिक्समध्ये प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी उत्पन्नाची मर्यादा लागू राहणार नाही.
- (३) विद्यार्थी किंवा पालक किंवा दोन्ही नोकरीत असतील तर त्यांचे आयकर विवरणपत्र, फॉर्म नं.१६ व सक्षम प्राधिकारी (तहसिलदार किंवा नायब तहसिलदार पेक्षा कमी दर्जा नसलेल्या) यांच्याकडील मागील आर्थिक वर्षाचे कुटुंबाचे सर्व मार्गांनी मिळणाऱ्या उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल.
- (४) इतर विद्यार्थ्यांसाठी साठी सक्षम प्राधिकारी (तहसिलदार किंवा नायब तहसिलदार पेक्षा कमी दर्जा नसलेल्या) यांच्याकडील मागील आर्थिक वर्षाचे कुटुंबाचे सर्व मार्गांनी मिळणाऱ्या उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल.

(ई) शैक्षणिक अर्हता :-

पदव्युत्तर पदवी किंवा पदव्युत्तर पदविका अभ्यासक्रमासाठी पदवी परिक्षेत व पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी पदव्युत्तर परिक्षेत किमान ५५% गुण असणे आवश्यक.

(फ) अभ्यासक्रमाचा कालावधी :-

- (१) पीएचडी साठी ४ वर्षे किंवा प्रत्यक्ष अभ्यासक्रमाचा कालावधी या पेक्षा कमी असेल तो.
- (२) पदव्युत्तर पदवी ३ वर्षे किंवा प्रत्यक्ष अभ्यासक्रमाचा कालावधी या पेक्षा कमी असेल तो.
- (३) पदव्युत्तर पदविका २ वर्षे किंवा प्रत्यक्ष अभ्यासक्रमाचा कालावधी या पेक्षा कमी असेल तो कालावधी.

(च) एकाच कुटुंबातील कमाल पात्रता धारक :-

- (१) सदर योजनेचा लाभ एका विद्यार्थ्यास फक्त एकदाच घेता येईल.
- (२) एकाच कुटुंबातील दोन पेक्षा जास्त मुलांना ही शिष्यवृत्ती लागू राहणार नाही. यासाठी पालकांनी आणि विद्यार्थ्यांनी तसे प्रतिज्ञापत्र करून देणे बंधनकारक असेल.
- (३) सदरची शिष्यवृत्ती एकाच वेळेस मान्य करण्यात येईल. एकापेक्षा जास्त वेळेस विद्यार्थी शिष्यवृत्तीसाठी पात्र असणार नाही.

(छ) अनिवार्य अटी :-

- (१) नोकरीमध्ये असलेल्या उमेदवारांनी तो जेथे नोकरी करतो त्या यंत्रणेचे (Organization/ Employer) नाहरकत प्रमाणपत्र दाखल करणे अनिवार्य आहे.
- (२) पात्र उमेदवाराने Non Judicial Stamp Paper वर Public Notary समोर विहित नमुन्यातील प्रतिज्ञापत्र लिहून देणे बंधनकारक असेल.
- (३) उमेदवाराने दोन जामीनदार देणे बंधनकारक असेल.
- (४) या प्रत्येक जामीनदाराने स्वतंत्र Surety Bond करून देणे बंधनकारक असेल.
- (५) विद्यार्थी शिक्षणासाठी आवश्यक असलेला कालावधी किंवा शिक्षण त्यापूर्वी पूर्ण झाल्यास जो कालावधी लागेल या दोघांपैकी जो कमी आहे त्या कालावधी पुरतेच परदेशात राहण्याचे बंधपत्र (Bond) राज्य शासनास तसेच परदेशातील भारतीय दूतावासास लिहून द्यावे लागेल. या आवश्यक कालावधीपेक्षा जास्त कालावधी करीता परदेशात राहण्यास विद्यार्थ्यास परवानगी मिळणार नाही.
- (६) उमेदवारास / विद्यार्थ्यास शासनाने विहित करून दिलेल्या नमुन्यात Record Release Consent Form हा बंधपत्राच्या स्वरूपात द्यावा लागेल.
- (७) उमेदवारास / विद्यार्थ्यास परदेशामध्ये प्रवेश मिळण्यासाठी QS World Ranking मधील ३०० च्या आतील अद्ययावत जागतिक क्रमवारीत असलेल्या विद्यापीठ / शिक्षण संस्थामध्ये प्रवेशासाठी स्वतः प्रयत्न करावा लागेल व त्यासाठी आवश्यक त्या सर्व पात्रता परीक्षा देणे बंधनकारक असेल.
- (८) ज्या विद्यार्थ्यांना परदेशी शैक्षणिक संस्थांकडून Unconditional offer letter मिळालेले असेल, त्यांनाच ही शिष्यवृत्ती अनुज्ञेय राहिल, यासाठी Conditional offer letter गृहीत धरले जाणार नाही.
- (९) विवाहीत उमेदवाराच्या पत्नी व मुले यांना परदेशामध्ये सोबत घेवून जाण्यासाठी कोणत्याही प्रकारचे सहाय्य दिले जाणार नाही. त्यासाठी पासपोर्ट मिळविणे, व्हिसा मिळविणे, आर्थिक तरतुद करणे, परदेशातील निवास व दैनंदिन खर्चाची व्यवस्था करणे ही उमेदवाराची वैयक्तिक जबाबदारी असेल.

(१०) नोकरी करणाऱ्या उमेदवारांनी सर्व प्रशासकीय बाबी उदा. रजा, वेतन आणि इतर सेवेच्या बाबी या स्वतः प्रत्यक्षपणे निराकरीत करावयाच्या आहेत. याबाबत कोणत्याही प्रकारची सवलत शासना कडून मिळणार नाही.

(११)(अ) अचानक उद्धवलेल्या परिस्थितीमध्ये, परदेशामध्ये शिक्षण घेत असताना विद्यार्थ्यांस भारतामध्ये यावयाचे असल्यास त्यासाठी त्याने संबंधित शैक्षणिक संस्था आणि राज्य शासनाची पूर्व परवानगी घेणे बंधनकारक असेल आणि याबाबतची माहिती संबंधित विद्यार्थी भारतीय दूतावासास कळवतील.

(ब) जेवढ्या कालावधीमध्ये तो परदेशातील शैक्षणिक संस्थेमधून दूर असेल, तेवढ्या कालावधीचा कोणताही खर्च त्यास अनुज्ञेय होणार नाही. तथापि, तो पुन्हा त्याच शैक्षणिक संस्थेत त्याच अभ्यासक्रमाचे पुढील शिक्षण पुर्ण करण्यासाठी हजर झालेल्या दिवसापासून त्यास देय लाभ अनुज्ञेय होतील.

(क) अशा परिस्थितीत विद्यार्थ्यांने परत त्याच परदेशी शिक्षण संस्थेमध्ये हजर न होता शिक्षण अर्धवट सोडल्यास त्यास अदा करण्यात आलेले शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क इतर शुल्क व निर्वाह भत्ता याची व्याजासह वसूली करण्यात येईल, याबाबतचे लेखी हमीपत्र विद्यार्थ्यांस / उमेदवारास द्यावे लागेल.

(१२) पासपोर्ट व व्हिसा मिळविण्याची जबाबदारी उमेदवार / विद्यार्थी याची असेल.

(१३) उमेदवारास / विद्यार्थ्यांना केवळ ज्या शैक्षणिक संस्थेमध्ये, ज्या अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश मिळालेला आहे व शिष्यवृत्ती मिळाली आहे, त्याच कारणासाठी व्हिसा घेणे बंधनकारक असेल.

(१४) निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांनी मागणी केल्यानुसार आवश्यक ती कागदपत्रे सादर करणे व आवश्यक ते करारनामे देणे बंधनकारक असेल.

(१५) निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांस / उमेदवारास त्याच्या शैक्षणिक कालावधी मध्ये जास्तीची रक्कम अदा झाली असल्यास त्याची परतफेड करणे विद्यार्थ्यांवर बंधनकारक असेल. अथवा ती वसूल करणेबाबत प्रचलित कायदे व नियमानुसार कार्यवाही करण्यात येईल, याबाबतचे हमीपत्र देणे बंधनकारक असेल.

(१६) सदर शिष्यवृत्तीच्या बाबत महाराष्ट्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने घेतलेला निर्णय अंतिम असतील.

(१७) विद्यार्थ्यांनी शिक्षण पुर्ण केल्यानंतर जेव्हा त्यांना नोकरी मिळेल, किंवा तो स्वतःचा व्यवसाय सुरु करेल किंवा अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यापासून दोन वर्षांनंतर यापैकी कमी असलेल्या कालावधीपासून, त्याच्या शिक्षणासाठी शासनमार्फत जो खर्च करण्यात आला आहे त्या खर्चाच्या कमीत कमी १०% रक्कम महाराष्ट्र शासनाच्या सामाजिक न्याय निधीमध्ये जमा करावी लागेल. जेवढी रक्कम विद्यार्थी / उमेदवार जमा करतील तेवढीच रक्कम शासन या सामाजिक न्याय निधीमध्ये जमा करील व त्याचा विनियोग याच प्रयोजनासाठी करण्यात येईल.

(ज) उमेदवार / विद्यार्थ्यास मिळणारे लाभ :-

परदेशी शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यात आलेल्या विद्यार्थ्यास / उमेदवारास खालील लाभ देण्यात येतील;

(१) परदेशातील शैक्षणिक संस्थेने ऑफर लेटरमध्ये नमुद केलेल्या शैक्षणिक कालावधीसाठी लागू केलेली संपूर्ण शिक्षण फी ही आयुक्त समाज कल्याण, पुणे किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या यंत्रणेमार्फत थेट संबंधित शैक्षणिक संस्थेस अदा करण्यात येईल.

(२) प्रवेश घेतलेल्या संबंधित शैक्षणिक संस्थेने ठरवून दिलेल्या किंवा भारत सरकारच्या DOPT विभागाने विदेशी शिष्यवृत्तीसाठी ठरवून दिलेल्या दराप्रमाणे येणारा खर्च किंवा परदेशातील दूतावासाने प्रमाणित केलेला खर्च, अथवा महाराष्ट्र शासन वेळोवेळी या प्रयोजनासाठी जाहीर करेल ती रक्कम ही निर्वाह भत्ता म्हणून संबंधित विद्यार्थ्यांच्या परदेशातील वैयक्तिक खात्यामध्ये जमा केला जाईल. यासाठी खालील दराने निर्वाह भत्ता अनुज्ञेय असेल.:-

(i) यु.एस.ए. आणि इतर देशांसाठी तसेच यू.के.साठी प्रति वर्षासाठी केंद्र शासनाने निश्चित केल्याप्रमाणे या योजनेसाठी (Overseas Scholarship) ठरविलेल्या दराने किंवा विद्यार्थ्यास प्रत्यक्ष येणारा खर्च यापैकी कमी असणारी रक्कम अनुज्ञेय असेल.

(ii) विद्यार्थ्यास परदेशी शिक्षण संस्थेमार्फत किंवा इतर कोणत्याही यंत्रणेमार्फत मिळणारी शिष्यवृत्ती, इतर कोणत्याही प्रकारचे आर्थिक लाभ किंवा शिकविण्याबाबतचे मानधन किंवा फेलोशिप किंवा रिसर्च असोशिएट म्हणून मिळणारी ही रक्कम देय होणा-या शिक्षण फी वा एकूण देय रक्कमेमधून कपात करण्यात येईल.

(iii) विद्यार्थ्यास परदेशातील विद्यापीठामध्ये प्रवेश घेण्यासाठी व अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर भारतात परत येण्यासाठी कमीत कमी कालावधीचा आणि जवळच्या मार्गाचा (Shortest Route) दराचा इकोनॉमी क्लासचा विमान प्रवासाचा दर दिला जाईल.

(iv) विद्यार्थी / उमेदवारास खालील बाबींवर होणा-या खर्चाचा भार हलका व्हावा म्हणून दरवर्षी यु.एस.ए. व इतर देशांसाठी (यु.के.वगळून) १५०० युएस डॉलर, आणि यु.के.साठी ११०० जीबीपी इतका निर्वाह भत्ता /इतर खर्च /आकस्मिक खर्च म्हणून देण्यात येईल.:-

- आवश्यक ती क्रमिक पुस्तके,
- वह्या व स्टेशनरी,
- प्रबंध अहवाल तयार करणे,
- टायपिंग बायडींग,
- स्थानिक भेटी व इतर अभ्यास सहली प्रवास खर्च,
- प्रबंधासाठी आवश्यक खर्च,

• इतर प्रासंगिक खर्च.

(v) वरील प्रमाणे शिक्षण फी व इतर फी, निर्वाह भत्ता आणि आकस्मिक खर्च यासाठी निर्धारित केलेल्या दरापेक्षा कोणताही जास्तीचा खर्च अनुज्ञेय होणार नाही. निर्धारित दरापेक्षा होणारा जास्तीचा खर्च विद्यार्थ्यां/ उमेदवारास स्वतः सोसावा लागेल व अशा प्रकारचे हमीपत्र विद्यार्थ्यांस व पालकांस अर्जासोबत द्यावे लागेल.

(३) विद्यार्थ्यांस वरील लाभ मिळण्यासाठी परदेशातील प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये प्रत्येक वेळी उत्तीर्ण होणे बंधनकारक असून तसे शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठाचे प्रमाणपत्र, गुणपत्रिका, प्रगती अहवाल प्रत्येक सत्रासाठी किंवा सहा महिन्यासाठी सादर करणे अनिवार्य आहे.

(४) प्रवेशित विद्यार्थ्यांने प्रत्येक सहा महिन्यांच्या खर्चाची उपयोगिता प्रमाणपत्रे (Utilisation Certificate), खर्चाच्या पावत्या इ. विद्यापीठ / शैक्षणिक संस्थेच्या प्रमुखाकडून प्रमाणित करून सादर करणे बंधनकारक आहे. त्याशिवाय पुढील हप्ता मंजूर होणार नाही.

(५) सुरवातीस परदेशातील शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेश घेणे आणि विहित कालावधीत अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर त्वरीत कालमर्यादेत भारतात परत येण्यासाठी नजिकच्या मार्गाने इकॉनॉमी क्लासचे विमान प्रवास भाडे देण्यात येईल. त्यासाठी विमानप्रवासाचे मुळ तिकीट, मुळ बोर्डिंगपास, परतीचे प्रवासभाडे मिळण्यासाठी अभ्यासक्रम विहित कालावधीत यशस्वीपणे पूर्ण केल्याचा पुरावा इ.कागदपत्रे सादर करणे बंधनकारक आहे.

(६) अपवादात्मक प्रसंगी, विद्यार्थ्यांनी / पालकांनी, परदेशी शिक्षण संस्था / विद्यापीठात, शिक्षण फी / इतर अनुज्ञेय फी स्वतः भरलेली असेल, अशावेळी आवश्यक त्या पावत्या व पुरावे सादर केल्यानंतर, अशी रक्कम विद्यार्थ्यांस देय होणाऱ्या शिष्यवृत्तीमधून विद्यार्थ्यांच्या परदेशातील खात्यावर जमा करणेसाठी आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे यांना प्राधिकृत करणेत येत आहे.

(७) विद्यार्थ्यांने भारतात राष्ट्रीयकृत बँकेत व परदेशात अधिकृत बँकेत खाते उघडणे अनिवार्य आहे. त्याच खात्यावर त्यांना देय होणारी शिष्यवृत्ती CMP किंवा RTGS किंवा SWIFT ने अदा केली जाईल. या खात्याचा तपशिल त्याने परदेशात जाऊन प्रवेश घेतल्यानंतर तात्काळ आयुक्त समाज कल्याण, पुणे यांना सादर करावा. तसेच शिष्यवृत्तीच्या अनुषंगाने आयुक्त समाज कल्याण, पुणे यांनी आवश्यकतेनुसार मागणी केल्यास विद्यार्थ्यांने संबंधित बँक खात्याचा तपशिल आयुक्त समाज कल्याण, पुणे यांना सादर करावा.

(८) परदेशी शिक्षण संस्था / विद्यापीठाने ऑफर लेटरमध्ये संपुर्ण अभ्यासक्रम कालावधीच्या निर्धारित केलेल्या फी च्या मर्यादेतच लाभ संबंधित विद्यार्थ्यांस अनुज्ञेय होतील. भविष्यात त्यामध्ये वाढ झाल्यास परदेशातील भारतीय उच्चायुक्तालयाच्या शिफारशीनंतरच ही वाढ संबंधित विद्यार्थ्यांस अनुज्ञेय राहिल.

(झ) कर्तव्यात कसूर (Default under the scheme) :-

(१) या योजनेखाली निवड झालेल्या शिष्यवृत्तीधारक विद्यार्थ्यांना परदेशात शिक्षण घेताना नियमांचे तसेच अटी व शर्तीचे आणि बंधपत्रामध्ये लिहून दिलेल्या बाबींचे उल्लंघन केल्यास, परदेशीय शैक्षणिक संस्थेने अभ्यासाविषयी अथवा वागणूकीविषयी अथवा गैरहजेरी विषयी प्रतिकूल अहवाल दिल्यास, विद्यार्थ्यांने प्रवेश अर्धवट सोडला असल्यास, विद्यार्थ्यांने जेथे प्रवेश घेतला आहे तो देश सोडून निघून गेला असल्यास किंवा विद्यार्थ्यांने दुसरे विद्यापीठ / शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेश विना परवानगी घेतला असल्यास, किंवा विद्यार्थ्यांची ज्या अभ्यासक्रमासाठी निवड झाली आहे, तो अभ्यासक्रम त्याने विनापरवानगी बदलल्यास, किंवा तो भारतात कोणत्याही प्रकारची परवानगी न घेता परत आल्यास, अशा विद्यार्थ्यांस कर्तव्यनिष्ठूर (Defaulter) समजण्यात येईल आणि त्याला देण्यात आलेली शिष्यवृत्तीची सर्व रक्कम १२ % वार्षिक व्याजाने वसूल करण्यात येईल, अशा प्रकारचे संयुक्त हमीपत्र विद्यार्थी व पालक यांनी सादर करणे आवश्यक राहिल.

(२) कोणतेही कारण अथवा सबबी सांगून अभ्यासक्रम पूर्ण न करणे, विहित प्रयोजनासाठी खर्च न करणे, खर्चात काटकसर न करणे, विहित लाभ मर्यादेपेक्षा जास्तीची मागणी परदेशात जावून करणे, कोणत्याही प्रकारचा दबाव आणणे किंवा धमकी देणे, सदर नियमावलीतील तरतुदीचे उल्लंघन करणे, परदेशातील नियम / अटी / तरतुदीचे उल्लंघन करणे, वाममार्गास लागणे, परदेशातील शैक्षणिक कालावधीत कोणत्याही प्रकारचे गैरकृत्य करणे व त्यासाठी दंड, शिक्षा होणे, भारतीय राष्ट्रीयत्वास हानी पोहचविणे, भारताची बदनामी करणे याबाबी कर्तव्यातील कसूर समजण्यात येतील. कर्तव्यात कसूर केलेल्या विद्यार्थ्यांस / उमदेवारास अपात्र ठरवून त्याच्या परदेश शिक्षणासाठी शासनाने दिलेले सर्व लाभ व्याजासह वसूल केले जातील.

(त) अर्ज करण्याची पध्दती :-

(१) सदर शिष्यवृत्तीसाठी प्रत्येक वर्षी एप्रिल महिन्यात महाराष्ट्र शासनाच्या सामाजिक न्याय विभाग / आयुक्त समाज कल्याण किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या यंत्रणेमार्फत वृत्तपत्रात तसेच शासनाच्या अधिकृत संकेतस्थळावर जाहीरात प्रसिध्द केली जाईल.

(२) सदरची योजना या शासन निर्णयातील नियमावली, अटी व शर्तीनुसार राबविण्यासाठी शासन प्राधिकृत करेल त्या यंत्रणेकडून अथवा आयुक्त समाज कल्याण, पुणे यांचेमार्फत राबविण्यात येईल.

(३) सदर जाहिरात प्रसिध्द झाल्यापासून एक महिन्याच्या आत किंवा प्रत्येक वर्षी जास्तीत जास्त ३१ मे अखेर उमेदवारांनी विहित नमुन्यातील परिपूर्ण भरलेले अर्ज आवश्यक त्या कागद पत्रासह ऑनलाईन / ऑफलाईन सादर करावेत. **अभ्यासक्रम निहाय असलेल्या आरक्षणाच्या अधिन राहून**, निवड समितीने निश्चित केलेली पात्र विद्यार्थ्यांची अंतिम निवड यादी दिनांक १ जुलै पुर्वी अथवा निवड समितीच्या निर्णयानंतर शासन जाहीर करेल.

- (४) शासन निर्णय निर्गमित झाल्यानंतर १५ जुलै पर्यंत संबंधित विद्यार्थ्यांना कळवून त्यांच्याकडून आवश्यक ती माहिती मागविण्यात येईल. तसेच या विद्यार्थ्यांची गृहचौकशी करण्यात येईल.
- (५) दिनांक १५ जुलै पर्यंत संबंधित विद्यापीठाकडून आवश्यक ती माहिती प्राप्त करून घेऊन १५ दिवसांच्या आत विद्यार्थ्यांना संबंधित परदेशातील शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेश घेण्यासाठी आवश्यकतेनुसार अग्रिम मंजूर करण्यात येईल.
- (६) विद्यार्थ्यांनी प्रत्यक्ष प्रवेश घेवून आवश्यक ती माहिती व अग्रिम रकमेचे उपयोगिता प्रमाणपत्र / पोचपावती संबंधित परदेशी शैक्षणिक संस्थेकडून प्रमाणित होऊन प्राप्त झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांस त्यावर्षीचे अग्रिम समायोजित करून पहिला अर्धवार्षिक हप्ता अदा करण्यात येईल.
- (७) प्रत्येक सहा महिन्याने विद्यार्थ्यांनी दिलेल्या शिष्यवृत्तीचे (शिक्षण फी, परिक्षा फी, निर्वाह भत्ता इ.चे) उपयोगिता प्रमाणपत्र आणि प्रगती अहवाल आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांना सादर केल्यानंतर पुढील ६ महिन्याची शिष्यवृत्ती अदा करण्यात येईल. प्रत्येक ६ महिन्याला विद्यार्थ्यांचा शैक्षणिक प्रगती अहवाल व उपयोगिता प्रमाणपत्र / खर्चाचा अहवाल प्राप्त झाल्याशिवाय संबंधित विद्यार्थ्यांस पुढील शिष्यवृत्ती अनुज्ञेय होणार नाही.
- (८) सदर अर्जासोबत विद्यार्थ्यांने खालील कागदपत्र सादर करणे बंधनकारक आहे.:-
- (i) विहित नमुन्यातील परिपूर्ण अर्ज,
 - (ii) सक्षम प्राधिकारी यांनी दिलेला जातीचा दाखला आणि जात वैधता प्रमाणपत्र,
 - (iii) सक्षम प्राधिका-यांनी दिलेला उत्पन्नाचा दाखला,
 - (iv) पदवी / पदव्युत्तर पदवी परीक्षा उत्तीर्ण झाल्याचे पुरावे. (सनद /मार्क लिस्ट),
 - (v) परदेशातील QS World Ranking ३०० पेक्षा कमी असलेल्या शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेश मिळाल्याबाबतचे विना अट (Unconditional) ऑफर लेटर,
 - (vi) ज्या विद्यापीठामध्ये प्रवेश मिळाला आहे त्याचे सविस्तर माहिती पत्रकाची (Prospectus) प्रत.
 - (vii) आवश्यक ते करारनामे व हमीपत्रे,
 - (viii) दोन भारतीय नागरीकांचे जामीनपत्र,
 - (ix) दोन राजपत्रित अधिका-यांचे शिफारस पत्र,
 - (x) संपूर्ण अभ्यासक्रम पूर्ण होण्यासाठी वर्ष निहाय आवश्यक असणाऱ्या खर्चाचे अंदाजपत्रक, ज्यामध्ये शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क, इतर शुल्क पाठ्यपुस्तके,

स्टेशनरी, भोजन व राहण्याचा खर्च, येण्या-जाण्याचा विमान प्रवास याचा समावेश असावा.

(xi) विहित मुदतीनंतर प्राप्त झालेले अर्ज कोणत्याही परिस्थितीत विचारात घेतले जाणार नाहीत.

(xii) पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी आणि पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी अद्ययावत QS World Ranking ची जागतिक क्रमवारी.

(xiii) वैद्यकीय अभ्यासक्रमासाठी विद्यार्थी परदेशातील विद्यापीठामध्ये प्रवेश घेणार असेल त्या विद्यापीठास व अभ्यासक्रमास भारतीय आर्युविज्ञान परिषदेची (MCI) मान्यता असणे आवश्यक आहे.

(९) परदेशातील शैक्षणिक संस्था / विद्यापीठाची जागतिक क्रमवारी (QS World Ranking) जेष्ठताक्रम हाच विद्यार्थी निवडीचा निकष असेल. म्हणजेच उच्च QS जागतिक क्रमवारीच्या शैक्षणिक संस्थेतील प्रवेशित विद्यार्थी खालील परिच्छेद (त-१) मध्ये नमुद विद्याशाखा/ अभ्यासक्रम कोटयाच्या आरक्षणाच्या अधिन राहून निवडला जाईल.

(त-१) शिष्यवृत्तीची शाखानिहाय विभागणी :-

सदर शिष्यवृत्तीसाठी खालील प्रमाणे शाखानिहाय कोटा निश्चित करण्यात येत आहे.:-

अ.क्र	शाखा/ अभ्यासक्रम	पदव्युत्तर पदवी व पदव्युत्तर पदविका	डॉक्टरेट
१	कला	--	३
२	वाणिज्य	--	३
३	विज्ञान	--	५
४	व्यवस्थापन	६	२
५	अभियांत्रिकी	२५	३
६	वैद्यकीय	३	--
	एकूण	३४	१६

टीप : निवड वर्षामध्ये पदव्युत्तर पदवी/ डॉक्टरेट (पीएचडी) अभ्यासक्रमांसाठी जर एखाद्या शाखेमध्ये उमेदवार उपलब्ध झाले नाहीत, तर दुसऱ्या शाखेतील पदव्युत्तर पदवी/ डॉक्टरेट (पीएचडी) अभ्यासक्रमांसाठी विद्यार्थ्यांच्या संख्येमध्ये आंतरपरिवर्तनाने बदल करण्याचे अधिकार शासनास असतील. उपरोक्त आंतरपरिवर्तन हे उभे अथवा आडवे (Horizontal or Vertical) असे कोणतेही राहिल.

(८) इतर अटी व शर्ती :-

(१) पदव्युत्तर अभ्यासक्रम / डॉक्टरेट पदवी (पीएचडी) साठी जर एखाद्या शाखेमध्ये उमेदवार उपलब्ध झाला नाही तर त्या वर्षापुरते दुसऱ्या शाखेमधील विद्यार्थ्यांना QS World Ranking जेष्ठता क्रमानुसार शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यात येईल.

(२) पदव्युत्तर अभ्यासक्रम / डॉक्टरेटसाठी विहित करण्यात आलेल्या जागेवर पुरेशा संख्येने विद्यार्थी / उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास / पात्र न ठरल्यास उपरोक्त त-१ मधील आरक्षण आंतर परिवर्तनाने (Horizontal or Vertical असे कोणतेही) भरण्याचे अधिकार निवड समितीस राहतील. मात्र, त्यासाठी QS World Ranking (अद्ययावत जागतिक क्रमवारी) जेष्ठता निकष कायम असेल.

(३) निवड करताना समसमान (टाय) गुणवत्ता असलेल्या प्रकरणी वयाने जेष्ठ असलेल्या उमेदवारांची निवड करण्यात येईल.

(४) परदेशात अभ्यासक्रम संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांने दोन महिन्यांच्या आत आयुक्त समाज कल्याण पुणे यांना अंतिम परिक्षेचे गुणपत्र, प्रमाणपत्र आणि प्रगती अहवाल व पदवीदान समारंभाचे छायाचित्रासह माहिती सादर करणे बंधनकारक असेल. त्याशिवाय विद्यार्थ्यांस अंतिम विमान प्रवास व इतर लाभ दिले जाणार नाहीत.

(५) अभ्यासक्रम संपल्यानंतर या योजने अंतर्गत विद्यार्थ्यांस व्हिसा मुदत वाढीसाठी परवानगी दिली जाणार नाही. अभ्यासक्रमाचा कालावधी कोणत्याही कारणास्तव वाढल्यास त्यासाठी अतिरीक्त निधी दिला जाणार नाही.

(६) परदेशात शिक्षणासाठी निवड झाल्यानंतर प्रवेश घेण्यासाठी जाताना व अभ्यासक्रम संपल्यानंतर परदेशातून भारतात येण्याचा खर्च एकदाच देण्यात येईल. (Shortest route and Economy class)

(७) सोबतच्या परिशिष्ट-अ प्रमाणे अभ्यासक्रम निहाय विद्यार्थी प्रवेश संख्या निर्धारित केलेली असून त्यामर्यादेत विद्यार्थ्यांची निवड करण्यात येईल. सदर शिष्यवृत्तीसाठी निवड करताना निवड समितीने अभ्यासक्रमांसाठी पदव्युत्तर पदवी व पीएचडी करीता राखून ठेवलेल्या अभ्यासक्रमांसाठी उपरोक्त परिच्छेद (त-१) नुसार निवड करावी. निर्धारित केलेल्या प्रत्येक अभ्यासक्रमासाठी संपूर्ण राज्याची स्वतंत्र गुणवत्ता यादी तयार करावी व गुणवत्तेप्रमाणे आरक्षित कोटयाच्या मर्यादेच्या अधिन राहून शासन निर्णय निर्गमित करणेसाठी शासनास शिफारस करावी. ही गुणवत्ता विद्यार्थ्यांने प्रवेश घेतलेल्या शैक्षणिक संस्थांच्या अद्ययावत जागतिक क्रमवारीनुसार (QS World Ranking) असेल.

(८) पदव्युत्तर पदवी किंवा पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी प्रथम वर्षाकरीता प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांस शिष्यवृत्तीचा लाभ देय आहे. द्वितीय व तृतीय वर्षासाठी प्रवेशित असलेल्या विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रमाच्या द्वितीय व तृतीय वर्षामध्ये देखील परदेशी शिष्यवृत्तीसाठी अर्ज सादर करता येईल. अशा निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांस उर्वरित अभ्यासक्रमांसाठी शिष्यवृत्ती देय राहिल. तथापि, प्रथम /द्वितीय वर्षातील पुर्ण केलेल्या अभ्यासक्रमासाठी प्रतिपूर्ती त्यांना लागू होणार नाही.

(९) ज्या विद्यापीठामध्ये / शैक्षणिक संस्थेमध्ये विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतलेला आहे, ते विद्यापीठ / शैक्षणिक संस्था ही त्या देशातील मान्यता प्राप्त विद्यापीठ / शैक्षणिक संस्था असावी.

(Accredited University / Institute) या संबंधीची कागदपत्रे विद्यार्थ्यांनी अर्जासोबत सादर करावीत. याबाबत काही वाद निर्माण झाल्यास परदेशातील भारतीय उच्चायुक्त यांचेकडून खात्री करून निवड समिती त्याबाबत निर्णय घेईल.

(१०) अर्जात नमूद केलेले विद्यापीठ व अभ्यासक्रमासाठी काही कारणास्तव विद्यार्थी प्रवेश घेवू शकत नसल्यास, त्याच विद्यापीठात त्याच अभ्यासक्रमासाठी पुढील एका सत्राचा (६ महिन्याचा) कालावधी, कोणतेही अतिरीक्त शुल्क न आकारता संबंधित विद्यापीठ अथवा शैक्षणिक संस्थेने विनाअट वाढवून दिल्यास आणि विद्यार्थ्यांने त्यासाठी सबळ कारण/पुरावा सादर केल्यास, अशी मुदतवाढ देण्याचे अधिकार आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे यांना असतील. तदनंतर विद्यार्थ्यांस आणखी मुदतवाढ मिळणार नाही.

(११) एकदा निवड झालेले विद्यापीठ व अभ्यासक्रम कोणत्याही परिस्थितीत बदलता येणार नाही. मात्र, सबळ कारण विचारात घेवून अशा बदलास मान्यता देण्याचे अधिकार शासनास राहतील.

(१२) निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांला विद्यापीठात प्रवेश घेतल्यानंतर तात्काळ काही आगावू रक्कम भरण्याची आवश्यकता असल्यास, अशा आगावू रकमेस मान्यता देण्याचे अधिकार आयुक्त समाज कल्याण, पुणे यांना राहतील. मात्र, ही आगावू रक्कम पुढील देय हप्त्यामध्ये तात्काळ समायोजित करण्यात यावी.

(१३) विद्यार्थ्यांना अर्ज करते वेळी विद्यापीठाकडून मान्य करून घेतलेल्या संपूर्ण अभ्यासक्रमासाठीच्या कालावधीच्या शिक्षण फी, इतर फी, निवास व भोजन खर्च, निर्वाहभत्ता, आकस्मिक खर्चाची जी माहिती सादर केली आहे, त्यापेक्षा जास्तीचा खर्च अनुज्ञेय होणार नाही.

(१४) अभ्यासक्रमाच्या कालावधी व्यतिरीक्त कोणत्याही परिस्थितीत वाढीव कालावधीच्या व्हिसासाठी मान्यता देण्यात येणार नाही.

(१५) विद्यार्थ्यांने कोणत्या दिनांकास व कोणत्या विमानाने परदेशात जाणार आहे, याची लेखी माहिती आयुक्त समाज कल्याण, पुणे यांना सादर करणे आवश्यक आहे. ही माहिती न देता विद्यार्थी परदेशात गेल्यास त्यास विमान खर्च अनुज्ञेय होणार नाही.

(१६) आवश्यकते नुसार विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक प्रगती, उपस्थिती, वर्तणुक, खर्चाचे उपयोगिता प्रमाणपत्र व इतर तदनुषंगिक बाबींचा अहवाल परदेशातील भारतीय दूतावासाकडून प्राप्त करून घेण्यात येईल.

(१७) अभ्यासक्रमाचा कालावधी संपल्यानंतर परदेशातील वास्तव्यासाठी कोणताही पत्रव्यवहार आयुक्तालयामार्फत केला जाणार नाही, अथवा विद्यार्थी / पालक यांचा पत्रव्यवहार विचारात घेतला जाणार नाही.

(१८) परदेशी विद्यापीठात उच्च शिक्षणासाठी प्रवेश घेण्यासाठी GRE (Graduate Record Examination), TOFEL (Test of English as a foreign language), IELTS (International

English Language Testing System) इ. प्रकारच्या परीक्षा जेथे अनिवार्य आहेत, त्या उत्तीर्ण होणे विद्यार्थ्यांवर बंधनकारक असेल.

(१९) विद्यार्थ्यांने शिष्यवृत्तीसाठी अर्जांमध्ये नमूद केलेले विद्यापीठ व अभ्यासक्रम, त्यांचा कालावधी आणि खर्चाचे तपशिल यामध्ये निवड समितीने निवडीची शिफारस केल्यानंतर कोणत्याही परिस्थितीत बदलता येणार नाही.

(२०) काही कारणास्तव विद्यार्थ्यांस त्याची निवड होवूनही त्या वर्षी प्रवेश घेता आला नाही, तर त्यास वयोमर्यादेच्या अधिन राहून पुढील वर्षी नव्याने अर्ज करण्याची मुभा राहिल.

(२१) परदेशातील भारतीय दूतावासात राज्य शासनाकडून संबंधित विद्यार्थ्यांचा प्रगती अहवाल, वर्तणूक खर्चाचा हिशोब इ. माहिती पुरविण्याबाबत विनंती करण्यात येईल. तसेच काही विपरीत बाबी असल्यास, परदेशातील भारतीय दूतावास त्याबाबी राज्य शासनास कळवतील. परदेशात प्रवेशित विद्यार्थ्यांच्या प्रगती विषयी मार्गदर्शन व सल्ला देणेबाबत परदेशातील दुतावासास विनंती करण्यात येईल. त्याच बरोबर या विद्यार्थ्यांना परदेशात काही अडचणी उदभवल्यास मदत करण्यासाठी या दूतावासांना विनंती करण्यात येईल. विद्यार्थ्यांनी विद्यापीठात / शैक्षणिक संस्थेत प्रवेश घेतल्यानंतर तात्काळ तेथील भारतीय परदेशी दूतावासास संपर्क साधून आपली नोंदणी करावी व त्याचा तपशिल आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे यांना सादर करावा.

(२२) पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेवु इच्छिणा-या विद्यार्थ्यांने ज्या विषयाची संशोधनासाठी निवड केली आहे, त्या विषयाचा, भारतामध्ये कोणत्याही विद्यापीठामध्ये अंतिम प्रबंध अहवाल (Thesis) सादर केला नसल्याबाबतचे घोषणापत्र (Declaration) सादर करणे आवश्यक आहे.

(थ) खोटी माहिती सादर करणे :-

कोणत्याही विद्यार्थ्यांनी/ उमेदवाराने खोटी माहिती / कागदपत्रे सादर केल्याचे सिध्द झाल्यास अथवा उपरोक्त परिच्छेद "ट" प्रमाणे कर्तव्यात कसुर केल्यास, त्यास ताबडतोब पुढील शिक्षणासाठी अटकाव (Debar) केला जाईल व त्याच्याकडून झालेल्या खर्चाची १५ % चक्रवाढ व्याजाने वसूली करण्यात येईल. अशा विद्यार्थी / उमेदवाराचा काळ्या यादीत समावेश केला जाईल. तसेच प्रचलित कायदानुसार त्याच्या विरुद्ध कारवाई करण्यात येईल. आणि त्यांनी दिलेले जामीनदार आणि संदर्भ अधिकारी / व्यक्ती यांना सुध्दा ही बाब लेखी स्वरूपात कळविण्यात येईल.

(द) कायदेशीर बाबी :-

या संदर्भात कोणत्याही कायदेशीर बाबी उदभवल्यास, त्या पूर्णे जिल्हा न्यायालय किंवा मुंबई उच्च न्यायालयाच्या कार्यक्षेत्रात असतील. परदेशात उद्भवलेल्या कायदेशीर बाबीसाठी परदेशातील भारतीय उच्चायुक्त कार्यवाही करतील.

(ध) छाननी समिती :-

या शिष्यवृत्तीसाठी विहित मुदतीत प्राप्त झालेल्या अर्जांची छाननी करण्यासाठी खालील प्रमाणे छाननी समिती असेल :-

१) आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे	-	अध्यक्ष
२) सह संचालक उच्च शिक्षण	-	सदस्य
३) सह संचालक तंत्र शिक्षण	-	सदस्य
४) सह संचालक वैद्यकीय शिक्षण	-	सदस्य
५) संचालक कृषी (महाराष्ट्र राज्य कृषी संशोधन व प्रशिक्षण परिषद)	-	सदस्य
६) सह आयुक्त (शिक्षण), समाज कल्याण, पुणे	-	सदस्य सचिव

उपरोक्त समिती प्राप्त झालेल्या अर्जांची छाननी करुन अभ्यासक्रमनिहाय पदव्युत्तर पदवी व डॉक्टरेटसाठी राखीव कोटयानुसार आणि परदेशातील विद्यापीठ / शैक्षणिक संस्थेच्या जागतिक क्रमवारीच्या जेष्ठतेनुसार पात्र विद्यार्थ्यांचे प्रस्ताव निवड समितीकडे अंतिम करण्यासाठी पाठवेल.

(न) निवड समिती :-

उपरोक्त छाननी समितीमार्फत प्राप्त झालेल्या विद्यार्थ्यांच्या यादी / प्रस्तावामधून पात्र विद्यार्थ्यांची अंतिम निवड करणेसाठी निवड समितीची रचना खालील प्रमाणे असेल :-

१) प्रधान सचिव/सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मुंबई	-	अध्यक्ष
२) प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मुंबई	-	सदस्य
३) संचालक तंत्र शिक्षण संचालनालय महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	-	सदस्य
४) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय	-	सदस्य
५) आयुक्त, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे	-	सदस्य सचिव

५. निवड समितीने सदर शिष्यवृत्तीसाठी शिफारस केलेल्या विद्यार्थ्यांच्या निवडीचा शासन आदेश शासन स्तरावरून निर्गमित करण्यात येईल. तसेच निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांचे अभ्यासक्रम पूर्ण करण्यासाठी व दर्जावाढीसाठी आवश्यक असलेले शिथिलीकरण करण्याचे अधिकार या पुर्वीच्या शैक्षणिक वर्षासह आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना असतील.

६. या योजनेवर होणारा खर्च "मागणी क्रमांक एन-३, २२२५-अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण, ०१-अनुसूचित जातीचे कल्याण, २७७-शिक्षण, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, राज्य योजनांतर्गत योजना (विद्ययो) (०४)(२३) विदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना राजर्षि शाहू महाराज शिष्यवृत्ती (२२२५ ३८३२), ३४-शिष्यवृत्त्या /विद्यावेतन" या लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

७. या योजनेची जाहिरात, प्रसिध्दी, स्टेशनरी व इतर कार्यालयीन खर्चासाठी दरवर्षी रु.१०.०० लाख इतका निधी उपलब्ध तरतूदीमधून राखुन ठेवण्यात येत आहे.

८. याबाबत आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०१७०६२७१३२३३१६०२२ आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करून देण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राच्या राज्यपालांना आदेशाने व नावाने.

Dinesh Ramchandra
Dingle

Digitally signed by Dinesh Ramchandra Dingle
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Social Justice
And Special Assistance Department, postalCode=400032,
st=Maharashtra,
2.5.4.20=8612f2011cf8cde3b074d561cd711r17c6c3f883646
7a8648a8d21dc84bc01be, cn=Dinesh Ramchandra Dingle
Date: 2017.06.27 13:20:07 +05'30

(दि. रा. डिंगळे)

शासनाचे सहसचिव

प्रति,

- १) मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
- २) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा.विरोधी पक्ष नेता, विधान सभा/विधान परिषद, विधानमंडळ, मुंबई
- ४) मा. मंत्री, सामाजिक न्याय यांचे खाजगी सचिव
- ५) मा. राज्यमंत्री, सामाजिक न्याय यांचे खाजगी सचिव
- ६) अपर मुख्य सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये, मंत्रालय, मुंबई
- ७) प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ८) सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ९) आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १०) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय, मुंबई
- ११) संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १२) संचालक, लेखा व कोषागारे संचालनालय, मुंबई
- १३) सर्व सन्माननीय विधानसभा / विधान परिषद सदस्य, विधानमंडळ, मुंबई
- १४) कुलगुरु, सर्व विद्यापीठे महाराष्ट्र राज्य
- १५) प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुंबई
- १६) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई(प्रसिध्दीसाठी)
- १७) सर्व जिल्हाधिकारी
- १८) मा.मुख्य सचिव यांचे वरीष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
- १९) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) १ / २ मुंबई / नागपूर
- २०) महालेखापाल (लेखा परीक्षा) १ / २ मुंबई / नागपूर

परिशिष्ट-अ

परदेश शिष्यवृत्तीकरीता मंजूर करण्यात येणारे अभ्यासक्रम

Engineering	Medical	Management	Science	Arts & Commerce	Art	Law
Permissible Courses :- P.G./Ph.D.	Permissible Courses :- P.G.	Permissible Courses :- P.G.	Permissible Courses :- Ph.D.	Permissible Courses :- P.G./Ph.D.	P.G. /Ph.D.	Ph.D
2	3	4	5	6	7	8
1.Civil 2.Mechanical 3.Electrical 4.Chemical 5.Computer 6.Production 7.Industrial Engg. 8.Environmental Engineering 9. Marine Engg. 10.Petrochemical 11.Electronic & TC 12.Information Technology/ Information System / Information Science/ Computer Engineering 13.Bio-Technology 14.Genetic Engineering	1. M.D. 2. M.S.	1. M.B.A.with Finance/ Marketing / H.R./System Analysis 2.Hotel Management	1.Agriculture 2.Horticulture 3.Animal Husbandary 4.General Science 5.Maths 6.Science 7.Physics 8.Chemistry 9.Botany 10.Zoology 11.Architecture	1.Sociology 2.Psychology 3.Philosophy 4.Economics 5.Commerce	1.FineArts 2.Film-Making 3.Animation 4.Design	After L.L.M.
Eligibility						
Graduation for P.G. & Post Graduation for Ph.D.	Graduation in Medical Sciences	Graduation in any subject for MBA / Graduation in Hotel Management	Post Graduation in concerned subject	Graduation/ Post Graduation in concerned subject	Any Graduate / PG in Arts/ Science	PG in Law

Note:- Only accredited Universities / Institutions of Foreign Countries will only be considered.

अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना
परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी
राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजना
सुधारीत नियमावली.

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,
शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक इबीसी-२०१७/प्र.क्र.२८८/शिक्षण-१
मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : १ जुलै, २०१७

वाचा :-

१. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक ईबीसी - २०१७/प्र.क्र. २८८/ शिक्षण-१, दिनांक २७ जून, २०१७.
२. आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, पुणे यांचे क्र.सकआ/शिक्षण/शा.नि./परदेश/ शिष्यवृत्ती/सुधारणा/२०१७-१८, दिनांक ३०जून २०१७.

शासन शुध्दीपत्रक

आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, पुणे यांनी संदर्भीय दिनांक ३० जून, २०१७ च्या पत्रान्वये सादर केलेल्या प्रस्तावानुसार संदर्भीय दिनांक २७ जून, २०१७ च्या शासन निर्णयामध्ये खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहे :-

- (१) संदर्भीय दिनांक २७ जून, २०१७ च्या शासन निर्णयातील पृष्ठ क्र.१० वरील परिच्छेद क्र. “(त-१) शिष्यवृत्तीची शाखानिहाय विभागणी” या तक्त्यामध्ये अ.क्र.३ वरील विद्यान शाखा/ अभ्यासक्रमाच्या डॉक्टरेट करीता-५ जागांऐवजी ३ जागांचे आरक्षण असे वाचण्यात यावे. तसेच अ.क्र. ६ नंतर अ.क्र. ७ समाविष्ट करण्यात येत असून, त्यामध्ये विधी शाखा/ अभ्यासक्रमाच्या डॉक्टरेट करीता २ जागांचे आरक्षण समाविष्ट करण्यात येत आहे.
- (२) पृष्ठ क्रमांक ११ वरील परिच्छेद क्र. ट (६) “परदेशात शिक्षणासाठी निवड झाल्यानंतर प्रवेश घेण्यासाठी जाताना व अभ्यासक्रम संपल्यानंतर परदेशातून भारतात येण्याचा खर्च एकदाच देण्यात येईल. (Shortest route and Economy class)” या ऐवजी, परिच्छेद-ट (६) “परदेशात शिक्षणासाठी निवड झाल्यानंतर प्रवेश घेण्यासाठी जाताना व अभ्यासक्रम संपल्यानंतर परदेशातून भारतात येण्याचा खर्च पूर्ण अभ्यासक्रम कालावधीत एकदाच देण्यात येईल. (Shortest route and Economy class)” असे वाचावे.
- (३) पृष्ठ क्रमांक १६ वरील “परिशिष्ट-अ” ऐवजी “सुधारीत परिशिष्ट-अ” सोबत जोडल्या प्रमाणे वाचावे.

सदर शासन शुध्दीपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०१७०७०११६३३२२५८२२ असा आहे. हे शुध्दीपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Dinesh Ramchandra
Dingle

Digitally signed by Dinesh Ramchandra Dingle
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Social Justice
And Special Assistance Department, postalCode=400032,
st=Maharashtra,
2.5.4.20=8612f2011cf8cde3b074d561cd711c176c3fd83646
7a8648a8d21dc84bc01be, cn=Dinesh Ramchandra Dingle
Date: 2017.07.01 16:33:47 +05'30'

(दि. रा. डिंगळे)
शासनाचे सहसचिव

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
- २) मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा. विरोधी पक्ष नेता, विधानसभा / विधान परिषद, विधानमंडळ, मुंबई
- ४) मा. मंत्री, सामाजिक न्याय यांचे खाजगी सचिव
- ५) मा. राज्यमंत्री, सामाजिक न्याय यांचे खाजगी सचिव
- ६) अपर मुख्य सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७) प्रधान सचिव, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ८) सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ९) आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १०) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय, मुंबई
- ११) संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १२) संचालक, लेखा व कोषागारे संचालनालय, मुंबई
- १३) सर्व सन्माननीय विधानसभा / विधान परिषद सदस्य, विधानमंडळ, मुंबई
- १४) कुलगुरु, सर्व विद्यापीठे, महाराष्ट्र राज्य
- १५) प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुंबई
- १६) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई (प्रसिध्दीसाठी)
- १७) सर्व जिल्हाधिकारी
- १८) मा. मुख्य सचिव यांचे वरीष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
- १९) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) १/२ मुंबई/नागपूर
- २०) महानलेखापाल (लेखा परीक्षा) १/२ मुंबई/नागपूर
- २१) निवड नस्ती / शिक्षण-१

(शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक इबीसी-२०१७/प्र.क्र.२८८/शिक्षण-१, दिनांक १.७.२०१७ सोबतचे परिशिष्ट)

सुधारीत परिशिष्ट-अ

परदेश शिष्यवृत्तीकरीता मंजूर करण्यात येणारे अभ्यासक्रम

Engineering	Medical	Management	Science	Arts & Commerce	Art.	Law
Permissible Courses :- P.G./Ph.D.	Permissible Courses :- P.G.	Permissible Courses :- P.G./ Ph.D	Permissible Courses :- Ph.D.	Permissible Courses :- Ph.D.	Ph.D.	Ph.D
2	3	4	5	6	7	8
1.Civil 2.Mechanical 3.Electrical 4.Chemical 5.Computer 6.Production 7.Industrial Engg. 8.Environmental Engineering 9. Marine Engg. 10.Petrochemical 11.Electronic & TC 12.Information Technology/ Information System / Information Science/ Computer Engineering 13.Bio-Technology 14.Genetic Engineering	1. M.D. 2. M.S.	1. M.B.A.with Finance/ Marketing / H.R./System Analysis 2.Hotel Management	1.Agriculture 2.Horticulture 3.Animal Husbandary 4.General Science 5.Maths 6.Science 7.Physics 8.Chemistry 9.Botany 10.Zoology 11.Architecture	1.Sociology 2.Psychology 3.Philosophy 4.Economics 5.Commerce	1.FineArts 2.Film-Making 3.Animation 4.Design	After L.L.M.
Eligibility						
Graduation for P.G. & Post Graduation for Ph.D.	Graduation in Medical Sciences	Graduation in any subject for MBA / Graduation in Hotel Management & Post Graduation for Ph.D.	Post Graduation in concerned subject	Post Graduation in concerned subject	Post Graduation in concerned subject	PG in Law

Note:- Only accredited Universities / Institutions of Foreign Countries will only be considered.

अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना परदेशात
विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहू
महाराज परदेश शिष्यवृत्ती योजना
विद्यार्थी संख्येत वाढ करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : इबीसी-२०१६/प्र.क्र.४२६/शिक्षण-१
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : ३० जून, २०१८

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.इबीसी-
२०१७/प्र.क्र.२८८/शिक्षण-१, दिनांक २७.०६.२०१७
- २) शासन शुध्दीपत्रक, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.इबीसी-
२०१७/प्र.क्र.२८८/शिक्षण-१, दिनांक ०१.०७.२०१७

प्रस्तावना :-

अनुसूचित जातीच्या मुला-मुलींना परदेशात शिक्षणात संधी मिळावी व त्यांच्या गुणवत्तेला वाव मिळावा म्हणून विविध विषयांमध्ये परदेशातील नामांकित विद्यापीठांमध्ये प्रवेश मिळालेल्या अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना परदेश शिष्यवृत्ती मंजूर करण्याची योजना शासन निर्णय क्रमांक : इबीसी-२००३/प्र.क्र.११५/मावक-२, दिनांक ११.०६.२००३ अन्वये लागू करण्यात आलेली आहे. शासन निर्णय, क्रमांक : इबीसी-२०१६/प्र.क्र.४२६/शिक्षण-१, दिनांक २९.०९.२०१६ अन्वये सन २०१६-१७ या वर्षाकरिता परदेश शिष्यवृत्ती योजनेसाठी विद्यार्थी संख्या ५० वरून ७५ इतकी करण्यात आली आहे.

२. दरम्यान, राज्यातील अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना परदेश शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत मागील सर्व शासन निर्णयाचे एकत्र संकलन करून एक सर्वकष अशी सुधारीत नियमावली संदर्भीय दिनांक २७.०६.२०१७ च्या शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात आली असून, त्यामध्ये योजनेच्या लाभाकरीता विद्यार्थी संख्या ५० इतकी विहित करण्यात आली आहे. अनुसूचित जातीतील सर्व घटकांना लाभ मिळण्याच्या दृष्टीने व अधिकाधिक विद्यार्थ्यांना परदेशातील नामांकित संस्थामध्ये उच्च शिक्षण घेणे शक्य होण्याच्या दृष्टीने या योजनेअंतर्गत निवड करावयाच्या विद्यार्थी संख्येत वाढ करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :-

अनुसूचित जातीतील सर्व घटकांना परदेश शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ मिळण्याच्या दृष्टीने अनुसूचित जातीच्या मुला-मुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहू महाराज परदेश शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षापासून निवड करावयाची विद्यार्थी संख्या ५० वरून ७५ इतकी विहित करण्यास शासन मंजूरी देत आहे.

२. सन २०१८-१९या वर्षापासून राजर्षी शाहू महाराज परदेश शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत खालीलप्रमाणे शाखा/अभ्यासक्रमनिहाय विद्यार्थीसंख्या निश्चित करण्यात येत आहे :-

अ.क्र.	शाखा / अभ्यासक्रम	पदव्युत्तर पदवी व पदव्युत्तर पदविका (PG)	डॉक्टरेट (PHD)	एकूण
१.	कला	२	४	६
२.	वाणिज्य	२	४	६
३.	विज्ञान	२	५	७
४.	अभियांत्रिकी	२५	६	३१
५.	व्यवस्थापन	८	४	१२
६.	वैद्यकिय	३	२	५
७.	विधी	५	३	८
	एकूण	४७	२८	७५

टिप : निवड वर्षामध्ये पदव्युत्तर पदवी / डॉक्टरेट (पीएचडी) अभ्यासक्रमांसाठी जर एखाद्या शाखेमध्ये उमेदवार उपलब्ध झाले नाहीत, तर दुसऱ्या शाखेतील पदव्युत्तर पदवी / डॉक्टरेट (पीएचडी) अभ्यासक्रमांसाठी विद्यार्थ्यांच्या संख्येमध्ये आंतरपरिवर्तनाने बदल करण्याचे अधिकार शासनास असतील. उपरोक्त आंतरपरिवर्तन हे उभे अथवा आडवे (Horizontal or Vertical) असे कोणतेही राहिल.

३. वर नमूद शाखानिहाय अभ्यासक्रमाच्या विभागणी मध्ये वाणिज्य अभ्यासक्रमाच्या जागांपैकी, लंडन स्कुल ऑफ इकॉनॉमिक्स यु.के. (London School of Economics, UK) या विद्यापीठामध्ये/शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेशित विद्यार्थ्यांकरीता अर्थशास्त्रातील PG व PhD अभ्यासक्रमासाठी प्रत्येकी एक अशा एकूण दोन जागा राखीव ठेवण्यात याव्यात. या ठिकाणी उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास कोलंबिया विद्यापीठात अर्थशास्त्र किंवा इतर विषयांत एक पदव्युत्तर व एक पीएचडी साठी निवड करावी. सदर विद्यापीठात प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना निवडीसाठी प्रथम प्राधान्य देण्यात यावे. तसेच त्यांची सदर विद्यापीठासाठी शिष्यवृत्तीसाठी निवड झाल्यास सदरच्या जागा, ७५ जागांमधून कमी केल्या जाव्यात. तसेच लंडन स्कुल ऑफ इकॉनॉमिक्स या विद्यापीठातील प्रवेशितांचे दोन पेक्षा जास्त अर्ज प्राप्त झाल्यास प्रथम PhD साठी प्रवेशित विद्यार्थ्यांना प्राधान्य देण्यात यावे व क्रमवारी ठरवितांना Eligible Course चे एकूण गुण विचारात घेण्यात यावेत.

४. परदेश शिष्यवृत्ती अंतर्गत ज्या विद्यार्थ्यांनी यापूर्वी परदेशात पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रम पूर्ण करण्यासाठी योजनेचा लाभ घेतलेला आहे, अशा विद्यार्थ्यांना सन २०१८-१९ पासून पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी पात्र ठरविण्यात यावे.

५. केंद्र शासनाच्या नॅशनल ओव्हरसीज शिष्यवृत्ती (National Overseas Scholarship) योजने अंतर्गत लागू करण्यात आलेली इतर फी (Other Fees) (अ) आरोग्य विमा (Health Insurance) आणि (ब) व्हिसा शुल्क (Visa Fees) या बाबी राज्य शासनाच्या परदेश शिष्यवृत्तीसाठी सन २०१८-१९ पासून लागू राहतील.

६. परदेश शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत सन २०१७-१८ मधील मा.मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखालील निवड समितीने घेतलेल्या निर्णयानुसार यापुढे,

- ९) सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १०) आयुक्त, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- ११) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय, मुंबई
- १२) संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १३) संचालक, लेखा व कोषागारे संचालनालय, मुंबई
- १४) सर्व प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण
- १५) सर्व सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण
- १६) सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषद
- १७) कुलगुरु, सर्व विद्यापीठे, महाराष्ट्र राज्य
- १८) प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुंबई
- १९) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई (प्रसिध्दीसाठी)
- २०) सर्व जिल्हाधिकारी
- २१) मा.मुख्य सचिव यांचे वरीष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
- २२) महालेखापाल, महाराष्ट्र-१/२, (लेखा परीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर
- २३) अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई / निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
- २४) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
- २५) कक्ष अधिकारी (अर्थसंकल्प/विधयो), सा.न्या.व वि.स. विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २६) निवडनस्ती (का.शिक्षण-१)

QS World Ranking 2019

1	 Massachusetts Institute of Technology (MIT) More	United States
2	 Stanford University More	United States
3	 Harvard University More	United States
4	 Caltech California Institute of Technology (Caltech) More	United States
5	 University of Oxford More	United Kingdom
6	 University of Cambridge More	United Kingdom
7	 ETH Zurich - Swiss Federal Institute of Technology More	Switzerland
8	 Imperial College London More	United Kingdom
9	 University of Chicago More	United States
10	 UCL More	United Kingdom
11	 NUS National University of Singapore (NUS) More	Singapore
12	 Nanyang Technological University, Singapore (NTU) More	Singapore
13	 Princeton University More	United States
14	 Cornell University More	United States
15	 Yale University More	United States
16	 Columbia University More	United States
17	 Tsinghua University More	China

18	 The University of Edinburgh More	United Kingdom
19	 University of Pennsylvania More	United States
20	 University of Michigan More	United States
21	 Johns Hopkins University More	United States
22	 EPFL EPFL - Ecole Polytechnique Federale de Lausanne More	Switzerland
23	 The University of Tokyo More	Japan
24	 The Australian National University More	Australia
25	 The University of Hong Kong More	Hong Kong
26	 Duke Duke University More	United States
27	 Berkeley University of California, Berkeley (UCB) More	United States
28	 University of Toronto More	Canada
29	 The University of Manchester More	United Kingdom
30	 Peking University More	China
31	 King's College London More	United Kingdom
32	 UCLA University of California, Los Angeles (UCLA) More	United States
33	 McGill McGill University More	Canada
34	 Northwestern University More	United States
35	 Kyoto University More	Japan

36		Seoul National University More	South Korea
37		The Hong Kong University of Science and Technology More	Hong Kong
38		The London School of Economics and Political Science (LSE) More	United Kingdom
39		The University of Melbourne More	Australia
40		KAIST - Korea Advanced Institute of Science & Technology More	South Korea
41		University of California, San Diego (UCSD) More	United States
42		The University of Sydney More	Australia
43		New York University (NYU) More	United States
44		Fudan University More	China
45		The University of New South Wales (UNSW Sydney) More	Australia
46		Carnegie Mellon University More	United States
47		University of British Columbia More	Canada
48		The University of Queensland More	Australia
49		The Chinese University of Hong Kong (CUHK) More	Hong Kong
50		PSL More	France
51		University of Bristol More	United Kingdom
52		Delft University of Technology More	Netherlands

53	 University of Wisconsin-Madison More	United States
54	 The University of Warwick More	United Kingdom
55	 City University of Hong Kong More	Hong Kong
56	 Brown University More	United States
57	 University of Amsterdam More	Netherlands
58	 Tokyo Institute of Technology More	Japan
59	 Monash University More	Australia
60	 Shanghai Jiao Tong University More	China
61	 Technical University of Munich More	Germany
62	 Ludwig-Maximilians-Universität München More	Germany
63	 University of Texas at Austin More	United States
64	 Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg More	Germany
65	 Ecole Polytechnique More	France
66	 University of Washington More	United States
67	 Osaka University More	Japan
68	 Zhejiang University More	China
69	 Georgia Institute of Technology More	United States
70	 University of Glasgow More	United Kingdom

71		University of Illinois at Urbana-Champaign More	United States
72		National Taiwan University (NTU) More	Taiwan
73		Universidad de Buenos Aires (UBA) More	Argentina
74		Durham University More	United Kingdom
=75		Sorbonne University More	France
=75		The University of Sheffield More	United Kingdom
77		Tohoku University More	Japan
78		University of Zurich More	Switzerland
=79		University of Birmingham More	United Kingdom
=79		University of Copenhagen More	Denmark
81		KU Leuven More	Belgium
82		University of Nottingham More	United Kingdom
=83		Pohang University of Science And Technology (POSTECH) More	South Korea
=83		University of North Carolina, Chapel Hill More	United States
85		The University of Auckland More	New Zealand
86		Korea University More	South Korea
=87		RICE Rice University More	United States
=87		Universiti Malaya (UM) More	Malaysia

90	 The Ohio State University More	United States
91	 Lomonosov Moscow State University More	Russia
91	 The University of Western Australia More	Australia
92	 Lund University More	Sweden
93	 Boston University More	United States
94	 University of Leeds More	United Kingdom
95	 Pennsylvania State University More	United States
96	 University of Southampton More	United Kingdom
97	 University of St Andrews More	United Kingdom
98	 University of Science and Technology of China More	China
99	 TU/e Eindhoven University of Technology More	Netherlands
100	 PURDUE Purdue University More	United States
101	 Sungkyunkwan University (SKKU) More	South Korea
101	 UC DAVIS University of California, Davis More	United States
102	 Washington University in St. Louis More	United States
103	 KTH Royal Institute of Technology More	Sweden
104	 Trinity College Dublin, The University of Dublin More	Ireland
106	 The Hong Kong Polytechnic University More	Hong Kong

107	 Yonsei University More	South Korea
108	 University of Geneva More	Switzerland
109	 University of Alberta More	Canada
110	 University of Helsinki More	Finland
111	 Nagoya University More	Japan
112	 Technical University of Denmark More	Denmark
113	 Universidad Nacional Autónoma de México (UNAM) More	Mexico
114	 The University of Adelaide More	Australia
115	 University of Southern California More	United States
116	 KIT, Karlsruhe Institute of Technology More	Germany
117	 Uppsala University More	Sweden
118	 Universidade de São Paulo More	Brazil
119	 Queen Mary University of London More	United Kingdom
120	 University of Groningen More	Netherlands
121	 Humboldt-Universität zu Berlin More	Germany
=122	 Leiden University More	Netherlands
=122	 Nanjing University More	China
124	 Utrecht University More	Netherlands

125	 Wageningen University & Research More	Netherlands
126	 Kyushu University More	Japan
127	 University of Maryland, College Park More	United States
128	 Chalmers University of Technology More	Sweden
129	 Hokkaido University More	Japan
130	 Freie Universitaet Berlin More	Germany
131	 Lancaster University More	United Kingdom
132	 Pontificia Universidad Católica de Chile (UC) More	Chile
133	 University of California, Santa Barbara (UCSB) More	United States
134	 University of York More	United Kingdom
135	 University of Oslo More	Norway
136	 University of Pittsburgh More	United States
137	 CentraleSupélec More	France
138	 Ghent University More	Belgium
139	 University of Bern More	Switzerland
140	 Aalto University More	Finland
141	 Aarhus University More	Denmark
141	 Michigan State University More	United States

=141	 Newcastle University More	United Kingdom
144	 RWTH Aachen University More	Germany
145	 Cardiff University More	United Kingdom
146	 McMaster University More	Canada
147	 Technische Universität Berlin (TU Berlin) More	Germany
148	 Emory University More	United States
=149	 Université de Montréal More	Canada
=149	 University of Lausanne More	Switzerland
=151	 Hanyang University More	South Korea
153	 École Normale Supérieure de Lyon More	France
=154	 The Hebrew University of Jerusalem More	Israel
=154	 The University of Exeter More	United Kingdom
=156	 Politecnico di Milano More	Italy
=156	 University of Minnesota More	United States
158	 University of Bath More	United Kingdom
159	 Universidad Autónoma de Madrid More	Spain
=160	 University of Basel More	Switzerland
=160	 University of Technology Sydney More	Australia

		Indian Institute of Technology Bombay (IITB) More	India
		National Tsing Hua University More	Taiwan
		University of Waterloo More	Canada
		University of Liverpool More	United Kingdom
		Université catholique de Louvain (UCL) More	Belgium
		Universitat de Barcelona More	Spain
		Scuola Superiore Sant'Anna Pisa di Studi Universitari e di Perfezionamento More	Italy
		Eberhard Karls Universität Tübingen More	Germany
		University of California, Irvine More	United States
		Indian Institute of Science More	India
		University of Bergen More	Norway
		Indian Institute of Technology Delhi (IITD) More	India
		University of Aberdeen More	United Kingdom
		University of Twente More	Netherlands
		Scuola Normale Superiore di Pisa More	Italy
		University of Vienna More	Austria
		University of Otago More	New Zealand
		Instituto Tecnológico y de Estudios Superiores de Toluca More	Mexico

Monterrey More

179		Erasmus University Rotterdam More	Netherlands
=180		Queen's University Belfast More	United Kingdom
=180		Alma Mater Studiorum - University of Bologna More	Italy
=180		University of Florida More	United States
183		Dartmouth College More	United States
=184		Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM) More	Malaysia
=184		University of Rochester More	United States
=186		Case Western Reserve University More	United States
=186		Albert-Ludwigs-Universitaet Freiburg More	Germany
188		Vrije Universiteit Brussel (VUB) More	Belgium
189		King Fahd University of Petroleum & Minerals More	Saudi Arabia
190		University of Colorado Boulder More	United States
191		Technische Universität Dresden More	Germany
192		University of Virginia More	United States
=193		Universitat Autònoma de Barcelona More	Spain
=193		University College Dublin More	Ireland
=195		University of Reading More	United Kingdom
=195		Vanderbilt University More	United States

	University of Göttingen More	Germany
	Keio University More	Japan
	Vienna University of Technology More	Austria
	Stockholm University More	Sweden
	University of Cape Town More	South Africa
	Universiti Putra Malaysia (UPM) More	Malaysia
	Texas A&M University More	United States
	Radboud University More	Netherlands
	Universidade Estadual de Campinas (Unicamp) More	Brazil
	Complutense University of Madrid More	Spain
	Universiti Sains Malaysia (USM) More	Malaysia
	National Chiao Tung University More	Taiwan
	Universidad de Chile More	Chile
	Waseda University More	Japan
	Maastricht University More	Netherlands
	Arizona State University More	United States
	University of Notre Dame More	United States
	University of Illinois at Chicago (UIC) More	United States

=214		The University of Newcastle, Australia (UON) More	Australia
=214		The University of Western Ontario More	Canada
217		Sapienza University of Rome More	Italy
=218		Loughborough University More	United Kingdom
=218		University of Wollongong More	Australia
220		Al-Farabi Kazakh National University More	Kazakhstan
=221		Sciences Po More	France
=221		Victoria University of Wellington More	New Zealand
=223		Universität Hamburg More	Germany
=223		University of Antwerp More	Belgium
=223		University of Leicester More	United Kingdom
226		Georgetown University More	United States
227		University of Sussex More	United Kingdom
228		Universiti Teknologi Malaysia More	Malaysia
229		University of Calgary More	Canada
230		Tel Aviv University More	Israel
=231		King Abdulaziz University (KAU) More	Saudi Arabia
=231		University of Canterbury More	New Zealand
=231		Vrije Universiteit Amsterdam More	Netherlands

	 National Cheng Kung University (NCKU) More	Taiwan
	 Saint Petersburg State University More	Russia
	 Royal Holloway University of London More	United Kingdom
	 American University of Beirut (AUB) More	Lebanon
	Tufts Tufts University More	United States
	 Queen's University at Kingston More	Canada
	 Université libre de Bruxelles More	Belgium
	 Université Paris-Sud More	France
	 University of Navarra More	Spain
	 University of Miami More	United States
	 Novosibirsk State University More	Russia
	 Queensland University of Technology (QUT) More	Australia
	 The University of Arizona More	United States
	 Technion - Israel Institute of Technology More	Israel
	 University of Surrey More	United Kingdom
	Università di Padova More	Italy
	 Curtin University More	Australia
	 Macquarie University More	Australia
	 RMIT University More	Australia

=253	 Technische Universität Darmstadt More	Germany
=253	 Universidad Carlos III de Madrid (UC3M) More	Spain
255	 Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn More	Germany
256	 King Saud University More	Saudi Arabia
=257	 National Taiwan University of Science and Technology (Taiwan Tech) More	Taiwan
=257	 Wuhan University More	China
259	 University of Massachusetts Amherst More	United States
=260	 National University of Ireland Galway More	Ireland
=260	 Universität Stuttgart More	Germany
=260	 University of Tsukuba More	Japan
263	 Ecole des Ponts ParisTech More	France
=264	 Indian Institute of Technology Madras (IITM) More	India
=264	 Kyung Hee University More	South Korea
=264	 Simon Fraser University More	Canada
=264	 University of South Australia More	Australia
268	 University of Strathclyde More	United Kingdom
=269	 University of East Anglia (UEA) More	United Kingdom
=269	 University of Gothenburg More	Sweden

	 Chulalongkorn University More	Thailand
	 Universidad de los Andes More	Colombia
	University of Dundee More	United Kingdom
	 University of Waikato More	New Zealand
	 Universidad Nacional de Colombia More	Colombia
	 Universitat Politècnica de Catalunya · BarcelonaTech (UPC) More	Spain
	 Hong Kong Baptist University More	Hong Kong
	 Tomsk State University More	Russia
	 Dalhousie University More	Canada
	 North Carolina State University More	United States
	 Universität Frankfurt am Main More	Germany
	 Universität Innsbruck More	Austria
	 Indian Institute of Technology Kanpur (IITK) More	India
	 Rutgers University–New Brunswick More	United States
	 Harbin Institute of Technology More	China
	 University of Turku More	Finland
	 University of Tasmania More	Australia
	SOAS University of London More	United Kingdom

=289	 Université Grenoble-Alpes More	France
=289	 University of Ottawa More	Canada
291	 Tongji University More	China
=292	 Beijing Normal University More	China
=292	 National Yang Ming University More	Taiwan
=292	 Universitas Indonesia More	Indonesia
=295	 Indian Institute of Technology Kharagpur (IIT-KGP) More	India
=295	 Sun Yat-sen University More	China
=295	 Université Diderot Paris 7 More	France
298	 Universitat Pompeu Fabra More	Spain
=299	 Bauman Moscow State Technical University More	Russia
=299	 Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg More	Germany
=299	 Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne More	France